

Din nou despre aranjarea
interiorului
(cititi in pag. 12-13
„Un tablou in casa”).

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LACARA

Nr. 9 (353) - 3 martie 1962

① În vizită la colectivă G.A.C. „Mînerul” din Caras raionul Sătu-Mare, regiunea Ramureș, a fost vizitată de un mare grup de întovășiți din comunele învecinate. Au văzut aici, cu ochii lor, cum se muncește în gospodăria colectivă și care sînt roadele muncii în comun; au pus întrebări, au primit răspunsuri și au plecat apoi spre casele lor convinși de superioritatea gospodăriei colective, de avantajele incontestabile pe care le oferă ea țărânilor muncitoare. În curînd, înșiși vor fi, desigur gazdă bucuroși să primească oaspeții colectivi lor.

② O clipă emoționantă din viața țărănilor muncitori din comuna Picior de Munte, raionul Găești, regiunea Argeș: înagurarea gospodăriei lor agricole colective.

Înainte de a intra cu plugul în ogoare pentru însămînțări, de primăvară, 817 familii de țărani întovășiți — întreaga comună — au hotărît să păsească în gospodăria colectivă cu convingerea că acesta este drumul cel bun, calea propășirii și fericirii lor și a familiilor lor.

③ Iată-l și pe țărânul muncitor din comuna Smeura, raionul Pitești, regiunea Argeș, votînd din toată inima pentru constituirea gospodăriei agricole colective pentru belșugul căminelor lor.

fotocronica
FLACĂRI

Un grup de țesătoare de la fabrica „România muncitoare” din Cluj a vizitat uzina metalurgică „Unitatea” care produce numeroase tipuri de mașini destinate industriei textile. Constructorii de mașini și textilele au discutat împreună despre calitatea războaielor de țesut produse de uzină și despre posibilitățile de necontenită îmbunătățire a indicilor calitativi ai mașinilor.

Ca în toți anii, mărțișorul a fost întîmpinat cu aceeași vie simpatie. Mai ales că bogatele sortimente de mărțișoare create în anul acesta au fost în măsură să satisfacă toate gusturile. →

O parte a delegației tineretului român la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Helsinki.

Dintre delegațiile de tineret din țările Europei occidentale, cele mai numeroase sînt cele din Franța și Italia, care cuprind aproximativ 1000 și respectiv 900 tineri. Fotografia înfățișează un grup de delegați la sediul comitetului francez al Festivalului.

Artivii din R.D. Germană s-au pregătit intens în vederea întrecerilor sportive ale Festivalului. În fotografie: un grup de gimnaste la antrenament.

Femeile din țara-gazdă a Festivalului au confecționat pentru mii de participanți străini numeroase și variate daruri.

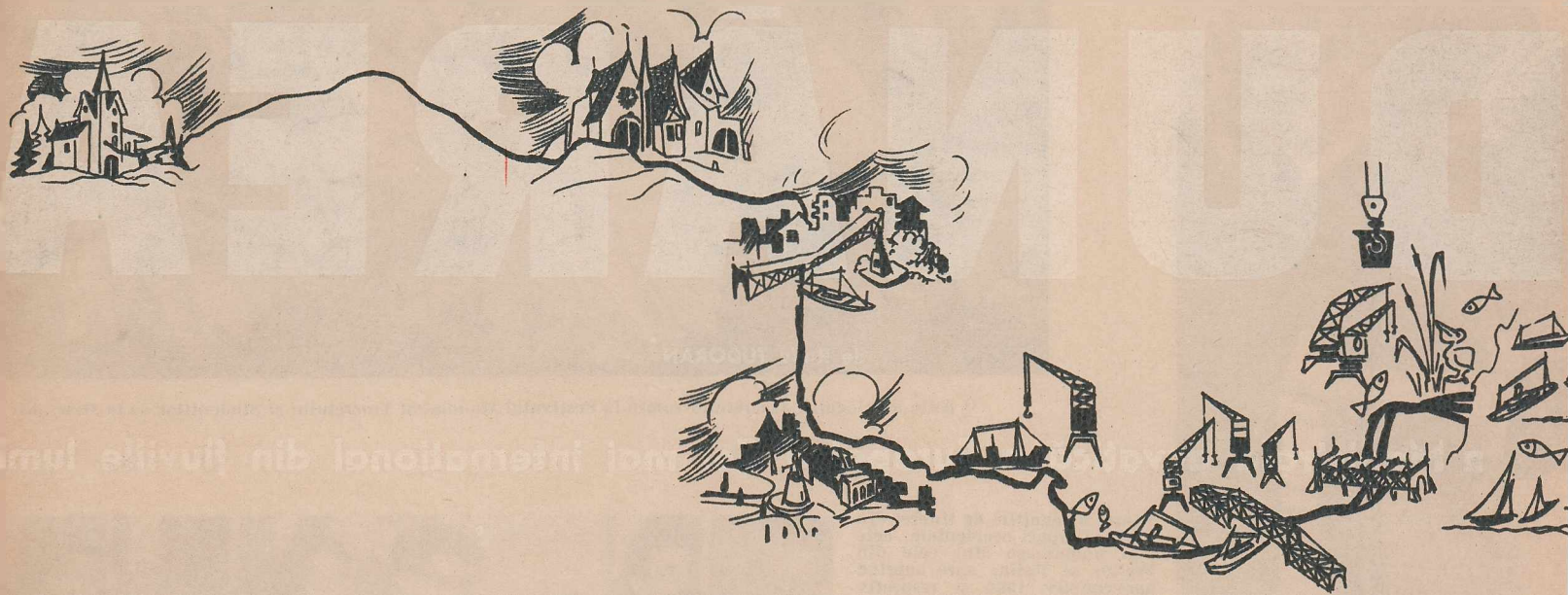

Tineretul latino-american este larg reprezentat, prin 1300 delegați. În fotografie: un grup din cei 250 delegați cubani îmbarcați pe vasul „Gruzia”, în drum spre Helsinki.

PACE ȘI PRIETENIE — HELSINKI 1962 — PACE ȘI PRIETENIE

MARILE FLUVII ALE LUMII

Dunărea izvorăște, într-adevăr, în Pădurea Neagră, cum am învățat în primii ani de școală. Dar riveranii cursului ei inferior, muncitori în șantiere navale, cîrmaci de șlepuri, marinari pe drage și pe vase fluviale, hamali, docheri, pescari și întreaga acea lume căreia fluviul îi oferă mai întâi datoria trudei și abia apoi pe cea a contemplării va fi surprinsă, dacă nu jignită, să afle că primele fire de apă ale Dunării nu susură printre pinii și brazii unei păduri atât de dese și întunecate încît a fost numită neagră, ci în fața unui palat princiar, într-un bazin care împodobește peluzele prințului Fürstenberg, la Donaueschingen.

O walkirie de piatră priveghează izvorul, vrînd parcă să imprime Dunării caracterul wagnerian, așa cum i-l atribuie unii, confundînd-o cu Rinul care izvorăște cam din aceleași locuri, pe versantul opus al Schwartzwaldului, și poartă spre nord muzica străvechilor legende ale niebelungilor.

Dunărea refuză să rămînă wagneriană; geografia și istoria ei fac din ea un fluviu european și balcanic, cel mai internațional din fluviile lumii. Fiindcă nici un alt fluviu nu mărginește sau nu străbate pămînturile atîtor țări — opt, aflate pe un țărm, pe altul sau pe amîndouă, pe o întindere de 2.860 kilometri: Germania, Austria, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, România, Bulgaria și Uniunea Sovietică.

Ca detalii geografice demne de reținut, cititorul își amintește, desigur, că Dunărea e al doilea fluviu în Europa ca lungime, primul fiind Volga, dar, în ceea ce privește volumul de apă pe care îl varsă în mare ocupă locul al treilea. În schimb Dunărea își păstrează privilegiul unic de a curge pe sub zidurile a trei capitale: Viena, Budapesta și Belgrad, și ale altor orașe însemnate,

DUNĂREA

de Radu TUDORAN

■ Magistrală acvatică a Europei ■ Cel mai internațional din fluviile lumii

Începând cu Ulm, Linz, Bratislava, Turnu Severin, Russe, Brăila, Galați, Ismail și sfârșind cu Sulina — așezare omenească fără asemănare la noi, construită pe aluviuni, datorindu-și existența numai Dunării, temelile ei fiind înfiptate pe un pământ adus de ape din inima și din lungul Europei și depus acolo unde înainte era numai marea.

Dunărea castelurilor și Dunărea șantierelor

Geografia împarte cursul Dunării în trei sectoare: superior — până la Viena, mediu — de aici la Porțile de Fier, inferior în rest, adică pe toată lungimea care udă țara noastră. Lăsând la o parte considerentele geografice, așa face o altă împărțire.

În primul rând avem Dunărea prințului Fürstenberg și a altor prinți, Hohenzollernii bunăoară, a vestigiilor acestora, Dunărea castelurilor, pavilioanelor, chioșcurilor, peluzelor cu lampioane de fier forjat, Dunărea armurilor și a crinolinelor, decorativă, pitorească și uneori istorică... În afara timpurilor când apele ei vor fi fost înroșite de sânge, aproape de secolul nostru și în secole îndepărtate — fiindcă războiul n-a fost născocit de Napoleon la Ulm — în acea zonă Dunărea a curs albastră, ca în valsul lui Strauss, care a democratizat-o.

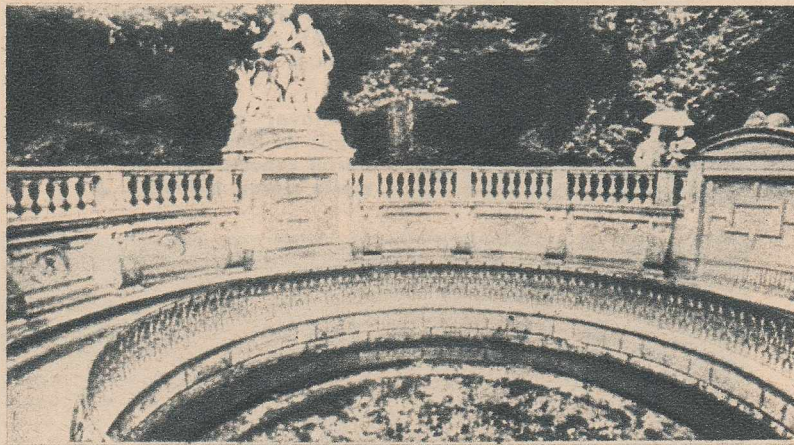
Acest prim sector al fluviului nu are un capăt precis, ca în împărțirea geografică; el poate ajunge până spre Viena, dar încă mai dinainte se alătură, se suprapune și se întrepătrunde cu o a doua Dunăre, așa cum este ea cunoscută îndeobște în țara noastră, venind însă mai de departe, Dunărea glorioasă a lumii muncitoare, masivă, fertilă și de folos oamenilor, Dunărea fabricilor, uzinelor și a șantierelor navale, Dunărea care a dat naștere orașelor portuare, Dunărea

nesfârșitelor convoaie de șleberi încărcate cu grâne, cu minereuri, cu cărbune — navigabilă, o numește geografia — așa numi-o: umană și industrială.

Napoleon și Beethoven

O bună parte din istoria Europei este legată de această artă uriașă a continentului care, unind Apusul cu Răsăritul, a pri-

cu care să-și îmbogățească sălașele, fiindcă nu le aveau și, pare-se, nu aveau nici măcar nostalgia pământului de baștină... Pe romani, în schimb, nu firea nomadă i-a scos din Italia însoțită ducându-i spre nord, ci dorința de a cuceri alte lumi, de a construi un imperiu, ceea ce, cu toată solemnitatea cuvântului, nu dovedea, în esență, atunci ca și astăzi, decât poftă de cotropire.

Primele fire de apă ale Dunării susură într-un bazin prințiar, la Donaueschingen.

lejuit popoarelor și armatelor o continuă mișcare.

Pe Dunăre au urcat în migrațiunea lor intercontinentală avarii, apoi goții, vizigoții și hunii — de o parte și de alta a fluviului s-au statornicit unii dintre ei, ai căror urmași sînt astăzi stăpîni legitimi pe pământul european unde s-au strămutat odinioară.

Tabăra romană de la Ratisbona, lângă Ulm, este semnul altei mișcări istorice, de altă natură decât a popoarelor migratoare. Acestea plecau pentru a nu se mai întoarce; ele căutau locuri unde să trăiască, nu avuții

Marșul lor spre nord nu s-a oprit la Ratisbona (azi Regensburg), unde au întemeiat tabără, dar Dunărea le-a deschis, de la sine, încă un drum spre răsăritul Europei și ei l-au folosit cu precădere.

În același loc, secole mai târziu, avea să-și mediteze Napoleon planurile strategice care i-au legat numele de glorie și să-și țeară visul de cucerire a Europei, poate a lumii, care l-a făcut să se prăbușească, după ce dezamăgise atâtea popoare... Pe atunci trăia la Viena un muzician chinat și plin de geniu, frământat de suferințele omenirii, aspirînd

la fericirea ei cu atît mai intens și mai zburciuit cu cît încetase de a spera în propria lui fericire. Îmbinînd sunete pe care avea nenorocul să nu le mai poată auzi decât cu închipuirea, el a scris, spre sfîrșitul vieții, în a noua lui simfonie, cel mai mareț imn închinat vreodată pînă atunci libertății și omului...

Se știe că Beethoven închinase una din simfoniile sale, a treia, numită „Eroica”, lui Napoleon — dar că a șters dedicația în ziua cînd președintele eliberator al Europei și-a pus coroană de împărat, dezvăluindu-și astfel țelurile de mărire...

Prin naștere, muzicianul de la Bonn aparține Rinului, fluviu germanic, așa cum Wagner îi aparține prin viziune. Dar Beethoven n-a iubit Rinul, ci Dunărea popoarelor europene, al cărei ritm generos s-a împletit cu ritmul generoasei sale inimi.

Și blajinul Schubert e al Dunării, al luncilor ei de lângă Viena, și Johann Strauss, amintit adineauri, al cărui vestit vals se cîntă și azi pretutindeni iar pe unii îi mai face și acum să vadă apele fluviului albastre, chiar cînd ele sînt cenușii ca milul. Un brav austriac protesta deunăzi, într-o revistă străină, împotriva afirmațiilor că Dunărea n-ar fi ca în valsul lui Strauss și se oferea să prezinte fotografii colorate, luate de el însuși și dovedind că măcar la anumite ore ale zilei apele au culoarea azurului. Cred că s-au găsit destui să-l dezamăgească, răspunzîndu-i că în fotografiile el a înregistrat culoarea cerului răsfîrîntă în valuri... Oricum, indignarea lui nu mi se pare naivă, după cum nu mi se pare condamnable eroarea. Dunărea albastră din închipuirea lui și a noastră nu-i un mit creat de Strauss, ci o nevoie sufletească pe care o simt toți cei care o contemplă...

Printre orașele cu însemnătate istorică, aflate de-a lungul cursului Dunării, se numără și Ulm.

La numele strălucite citate mai sus n-am adăugat altele, de pildă pe al lui Mozart, fiindcă pe acesta, deși a trăit în orașul muzicii, Viena, eu unul nu-l simt al Dunării. În schimb mă gîndesc cu emoție la modestul capelmaistru român Dimitrie Ivanovici, nume prea puțin cunoscut chiar la noi și probabil ignorat dincolo de hotarele țării; dar valsul lui „Valurile Dunării” se cîntă și astăzi în toată lumea și a nu-l aminti aici înseamnă a face o nedreptate.

De la cruciați la Hitler

Pe Dunăre au coborît către Bizanț cruciații, pe Dunăre s-au întors, purtîndu-și pe stîndarde crucile vlăguite. La Dürnstein Richard I Inimă de Leu, regele Angliei, părăsa la una din aceste expediții, a fost înhățat, adică făcut prizonier, la întoarcere de soldații ducelui Leopold al Austriei, pe care îl jignise la asediul Iaffei. Regele închis a trebuit să plătească șazeci de mii de livre pentru a-și cîștiga libertatea; dar după ce a încasat banii, ducele l-a predat, spre jecmănire, împăratului Germaniei, alt aliat jignit — și acesta și-a recondiționat onoarea cu o sută de mii de mărci aur. Socoteli între capete încoronate! De plătit însă a plătit poporul Angliei, cel care în timpul cruciadei rămăsese acasă, spetindu-se pentru gloria coroanei, crucii și spadei...

Pe aceeași Dunăre aveau să coboare mai tîrziu armatele lui Hitler, întîi pînă la Viena, apoi la Bratislava, Budapesta, Belgrad și mai departe, cucerind și subjugînd Balcanii, baza de plecare a aripii lui drepte în războiul sinistru pe care avea să-l dezlănțuie împotriva Uniunii Sovietice. Trei ani bogățiile jefuite din Ucraina și din celelalte teritorii invadate au fost împinse la deal, pe Dunăre, folosindu-se întreaga flotă fluvială pe care

nemții puseseră mîna — și în anii aceia Dunărea a gemut, frămîntată de zburătorile, de elicele vapoarelor și remorcherelor, răscolită de exploziile bombelor și minelor.

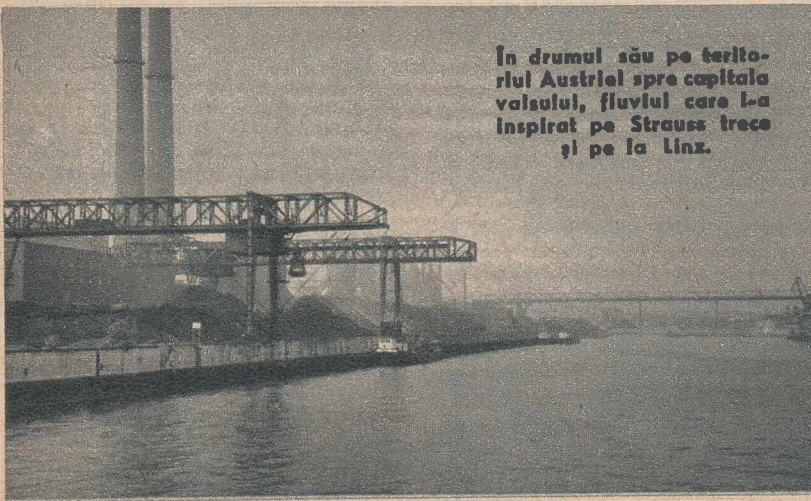
Pe același drum s-au întors, învinse și hărțuite, o parte din rămășițele mării armate a lui Hitler, mai fărîmițată și mai acoperită de rușine decît vestita mare armată a lui Napoleon.

Cele trei capitale

Viena a evocat multă vreme și poate pentru unii continuă să evoce nevinovata exuberanță a valsului de odinioară, petrecerile din Grinzing, văduvele vesele și fetele blonde. Praterul distracțiilor populare, cu vestitul scrînciob mecanic, roata uriașă din înălțimea căreia se văd nu doar întreg orașul, ci dealurile, cîmpia și Dunărea pînă în depărtare. Chiar și evenimentele importante sau grave petrecute aici ne-au venit pe calea istoriei într-un înveliș de veselie și nepăsare, ca de pildă vestitul Congres întrunit spre a hotărî soarta Europei după prima abdicare a lui Napoleon. Congresul dansa, pare-se, în clipa cînd fostul împărat, evadat din insula Elba, repunea piciorul pe pămîntul Franței — și a mai dansat încă multă vreme după aceea în fastuoasa Viena, prilejuind intrarea în istorie a celor „o sută de zile”...

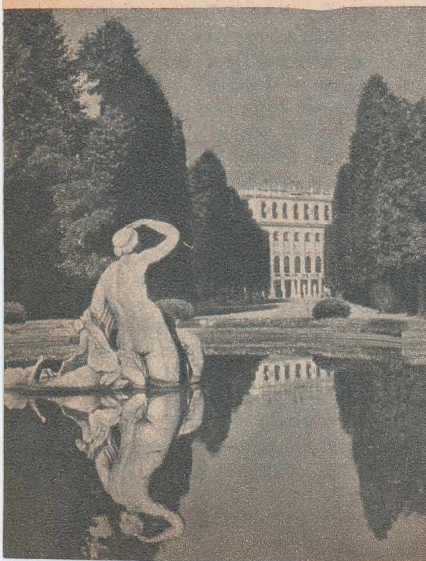
Viena a trăit însă și o altă viață decît a muzicii și a veseliei; și pentru a nu ne duce prea departe în trecutul ei, să ne amintim întîmplările sîngeroase și eroice din anii apropiați vremii noastre, cînd muncitorii austriaci s-au opus cu îndrăjire fascismului în plină expansiune. În 1933, anul cînd Hitler punea mîna pe putere în Germania în condițiunile cunoscute de toată lumea, șeful guvernului austriac, vestitul Dollfuss, s-a și grăbit să scoată în afara legii partidul comunist,

În drumul său pe teritoriul Austriei spre capitala valsului, fluvial care l-a inspirat pe Strauss trece și pe la Linz.

Bratislava, primul oraș întîlnit de Dunăre pe teritoriul cehoslovac, o prilejeste mereu întîlnirea. ↓

Una din renumitele clădiri ale Vienei — palatul Schönbrunn.

singurul care ar fi putut să se opună viitorului „Anschluss” și să apere poporul de înrobire. În 1934, februarie, pe străzile Vienei a curs sîngele muncitorilor. Din ordinul aceluiași cancelar Dolfuss, care în acest fel pregătea venirea lui Hitler, s-a tras în apărătorii democrației și ai libertății poporului. Urmările se cunosc: n-au trebuit să treacă mulți ani pentru ca steagurile hitleriste să fluture la Viena — impunînd pașnicei Austrii regimul ferocității și urii și tirînd-o silnic în aventura de cucerire a lumii. Din rîndurile celor ce au continuat să se opună lui Hitler și după cîțopire, mii de comuniști și-au dat viața în acei ani.

Iată dar că orașul muzicii ocupă, de fapt, un alt loc în istorie.

Următoarea capitală aflată pe Dunăre a fost martora, în 1919, a instaurării puterii populare. Republica Sovietică Ungară a luat naștere sub influența și ca urmare a izbînzii Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, dar aici, între puteri potrivnice, care își puseseră în acțiune toate forțele pentru a sugruma revoluția europeană, tînărul stat al muncitorilor nu a putut să reziste încercuirilor decît o sută treizeci și trei de zile. El avea să renască mai tîrziu, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, după ce un sfert de secol poporul ungar îndurase toate opresiunile. Revoluția a rămas însă fapt înscris în istorie, în istoria Ungariei, a Budapestei și a Dunării.

Și Belgradul, a treia capitală dunăreană, a înscris, cu poporul iugoslav, pagini de eroism patriotic în istoria secolului nostru atît de zbuciumat și de sîngeros.

Invadat în 1914 de puterile centrale în frunte cu agresiva Germanie a lui Wilhelm al II-lea, pămîntul Serbiei a fost apărat palmă cu palmă de un popor care nu voia să se supună; și Serbia nu a capitulat nici cînd rămășițele armatei ei au fost nevoite să se retragă pe insula Corfu, peste mare. Douăzeci și șapte de ani mai tîrziu, răsturnînd guvernul care pactizase cu Hitler, poporul unit al Iugoslaviei s-a împotrivit încă o dată Germaniei cîțopitoare — și a continuat lupta în munți, în păduri, chiar după ce fusese invadat întregul teritoriu al țării. Ocupată, Iugoslavia n-a fost învinsă, nici în 1914, nici în 1941. În 1944-45, cînd Armata Sovietică i-a venit în ajutor, alungîndu-i pe hitleriști de pe toate pămînturile invadate, popoarele iugoslave încă mai luptau din greu cu cîțopitorii.

Poduri peste Dunăre

Dacă în bună parte istoria Europei este legată de Dunăre, istoria țării noastre se leagă cu vechire — și nu doar a Valahiei vechi, ci și a Moldovei, fiindcă Dunărea a stat între noi și imperiul otoman, apărîndu-ne adesea în epoca de expansiune a acestuia, dar mai cu seamă înățișînd un hotar imposibil de gnorat de către puterile europene.

„La un semn, un țărîm de altul — legînd vas de vas — se leagă...” — știm și istoria, și poezia. Nu doar Baiazid, ci și alți padișahi în trecut fluviul spre a ne storcea și a ne supune; de la întemeierea principatelor pînă la 1877, roievozii și domnii Țărilor Romîne avură mult și aproape

continuu de luptat cu oștile sultanilor, spre a face să supraviețuiască atît de încercatul nostru popor în nordul Dunării.

Măcelăriți fiindu-i ienicerii la Ismail de către Suvorov, generalul Caterinei a Rusiei, care voia să elibereze Balcanii de turci, rămas fără flotă și asediat, Andruslu, mai marele oștii otomane a spus: „N-am să mă predau decît atunci cînd apele Dunării au să curgă la deal...” Apele Dunării nu și-au schimbat cursul, popoarele balcanice s-au eliberat de mult, iar despre trufașul Andruslu nu s-a păstrat aproape nici amintirea...

Lungul șir de suferințe și umiliri îndurate de romîni din partea sultanilor s-au sfîrșit în anul cînd, alăturîndu-se oștilor ruse, dorobanții noștri au trecut Dunărea și s-au bătut pe pămîntul bulgar cu asupritorii, pînă i-au învins. Aceeași Dunăre peste care au înțins ei atunci podul de vase cunoaște astăzi „Podul prieteniei” de la Giurgiu, datorită căruia fluviul rămîne numai un hotar geografic între două popoare pe care nu există nimic ce să le poată despărți.

Îmbătrînit, celălalt pod al nostru, de la Cernavodă, cu arcele lui dantelate elegant, parcă nematerial, ca urma imaginată a unui zbor de pasăre, rămîne pentru noi și pentru Dunăre o mîndrie de la începutul veacului. El ni-l amintește pe îndrăznețul și inspiratul lui autor — inginerul romîn Anghel Saligny — pe țărînul romîn cu a cărui trudă de pe ogoare s-a cumpărat fierul, pe muncitorul care l-a bătut cu ciocanul, prefăcîndu-l în acea elegantă și robustă dantelă.

„Comisia Europeană”

Cel mai puternic stat la Dunăre a fost, pînă după 1870, Anglia, țară neriverană și aflată la mare depărtare și de izvoarele și de Delta Dunării. Ea avea majoritatea acțiunilor primei societăți dunărene de navigație, înființată la Viena în 1830. Și, pentru a-și păzi interesele, trimitea, de la mii de mile, vase de război să-și fluture pe țărîmuri străine pavilionul britanic, care flutura de altmînteri în atîtea părți ale lumii.

„Regimul internațional al Dunării”, înființat mai tîrziu, în

1856, dădea Angliei, asociată acum cu Franța, puțința să mențină controlul întregii navigații pe această magistrală acvatică a Europei — statelor mai mici, riverane, cum era și România, nerămîndu-le decît să se supună hotărîrilor și să fie gazde bune. A fost vremea arogantei „Comisii Europene”, al cărei pavilion ridicat pe „palatul” de la Sulina a însemnat pentru poporul nostru, timp de decenii, o continuă jignire. Populația Sulinei, în mare parte oameni legați de munca în port, își amintește și de iahtul alb al Comisiei Europene, și de peluzele cu gazon, și de jocul de crîchet, noțiuni importate și cuvinte noi în limba romînă. Nimeni nu are a se plînge dacă limba țării se îmbogățește cu vorbe noi, folosite, venite de aiurea. Dar iahtul, peluzele și crîchetul ființau la Sulina din truda unor oameni care aveau alte nevoi decît răzgîiala; și muncitorii noștri trebuiau să bage cărbuni în căldările dragelor sau remorcherelor, să-și frîngă puternicele și vrednicele șale pînă la istovire, sub greutatea sacilor cu grîne, pentru a

Cea de-a treia capitală pe care o străbate Dunărea — Budapesta.

cîștiga o pîine mai mică și mai neagră decît a dogilor, foxterrierilor, bulldogilor și celorlalte neamuri canine care se hîrjoneau pe gazonul Comisiei Europene.

Acel timp cînd unii puteau crede că Europei toate-i mergeau în plin e o amintire și tristă și revoltătoare pentru populația de la gurile Dunării. În „Europolis” Jean Bart l-a evocat cu amărăciune, arătînd, printr-un context larg, adevărata cauză a mizeriei orașului și a mizeriilor umane. Deși ofițer de marină, el n-a privit lumea de pe înălțimea punții de comandă, ci de la nivelul mulțimii; și fiindcă lumea zugrăvită de el este a porturilor noastre, se cuvine să nu-l uităm cînd vorbim de Dunăre.

Timpul decăderilor

Dar care erau porturile noastre în acea vreme? În afară de Galați și de Brăila, amenajate îndeosebi pentru exportul de cereale, și Giurgiu, cu instalații pentru manevratul produselor petroliere, în rest, pe sute de kilometri lungime nu ființau decît vechile „schele” de pe vremuri,

unde șlepurile abia puteau să acosteze, încărcându-se anevoie, cu brațele și cu spinarea, făcând să curgă multă sudoare în Dunăre.

Nici în sus, unde fluviul străbătea țări industriale, nu existau amenajări pe măsura nevoilor — șapte porturi numai: Budapesta, Bratislava, Komarno, Viena, Linz Passau și Regensburg, la distanțe inadmisibile pentru un început de secol care avea să se numească „secolul mașinii”.

Poate unii cititori să nu fi auzit sau să nu-și amintească de faimoasa „bară” de la Sulina, cheia navigației pe Dunăre. Fluviul depune aici, la vărsarea în mare, aluviuni, ridicând continuu fundul și făcând, după un timp, imposibilă trecerea vapoarelor cu un tonaj mai însemnat. Spre a menține navigabil canalul, Comisia Europeană, care își luase această sarcină în fața lumii, încasa aproape patru franci aur pentru fiecare tonă de încărcătură ieșită sau intrată pe Dunăre. Sub grija ei, pragul de nisip și ml, spaima armatorilor, s-a înălțat în anii dinaintea ultimului război, lăsat parcă în voia naturii, încît adîncimea apei a scăzut de la opt metri la cinci.

La această piedică adăugîndu-se dificultăți vamale și polițienești, tarife ridicate prin monopolul companiilor de navigație controlate de țări care n-aveau nici o legătură cu Dunărea, transporturile s-au împuținat și întreaga viață a fluviului a lîncezit înfometînd lumea lui muncitoare.

Astăzi Dunărea e în grija celor opt state riverane, care o gospodăresc cu drepturi egale, vechind ca ea să fie Europei și lumii o cale de progres și de înflorire.

Dunărea romînească

După ce trece prin Porțile de Fier, defileu primejdios și de o măreție pe măsura luptei pe care apele au dus-o aici împotriva cremenii, Dunărea se încredințează cîmpiei. Pentru unii călători care admiră peisajul spectaculos, de aici înainte cursul ei devine banal și monoton, pă-

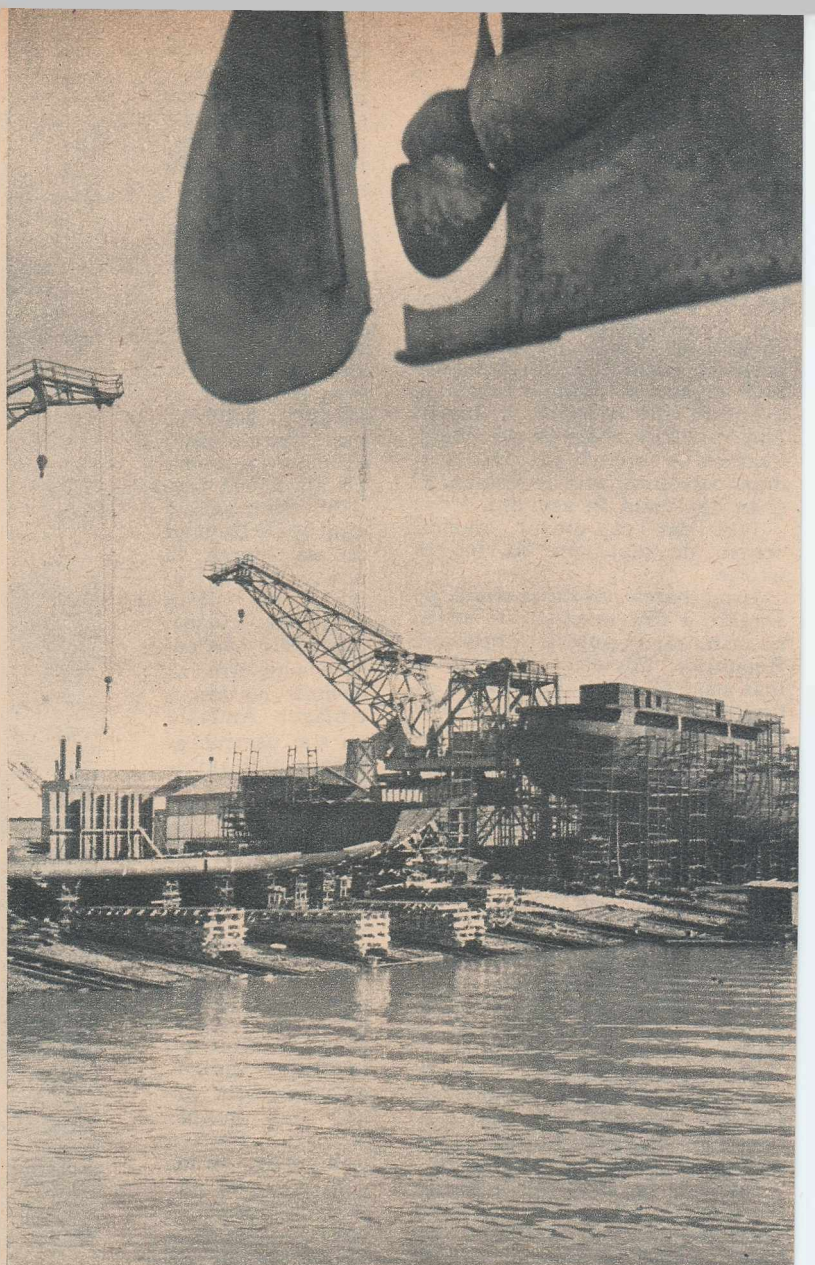
rînd neschimbat pe sute de kilometri lungime, unde spațiul abia își arată a treia dimensiune. Dacă ai însă simțul întinderilor, propriu oamenilor de la șes, vei descoperi Dunării o nouă poezie, poezia mersului ei molcom și implacabil către zarea unde răsare soarele, poezia intimității ei cu solul fertil, de humă, intimitate atît de deplină încît uneori nu-ți mai dai seama unde-i limita dintre fluviu și cîmpie.

Începînd din primăvara acestui an, cînd colectivizarea agriculturii în țara noastră a ajuns la înfăptuirea deplină, cîmpia Dunării, ca toate cîmpiile și cîmpurile Romîniei, a căpătat o altă înfățișare, dispariția hotarelor și haturilor dintre ogoare oferind imaginea incomensurabilă a holidelor pe veci înfrățite. Cîmpia Dunării urcă acum pe treptele unui belșug nemaicunoscut.

Aproape tot malul stîng e o înșiruire de lunci care au uneori douăzeci de kilometri lățime, de bălți întinse pe mii de hectare.

Acolo unde amestecul apei cu solul tulbura îndeletnicirea plugarului prin inundații păgubitoare, azi se ridică diguri, și această utilă modificare a geografiei dă peisajului o nouă poezie, robustă, sonoră — biruința omului asupra naturii. Bălțile, cite se păstrează, fiindcă nu-i nevoie să fie toate prefăcute în pămînturi agricole, rămîn uriașe bazine de piscicultură, una din bogățiile Dunării. În afară de peștele obișnuit în apele europene, Dunărea are privilegiul de a adăposti sturionul—morun, nișetru, păstrugă — necunoscut decît în puține fluviu ale lumii și de aceea mult căutat.

De la Călărași, unde fluviul se desparte în două dînd naștere brațului Borcea, căruia îi succede dincolo de Hirșova brațul Măcinului, bălțile se înșiră cînd pe un mal, cînd pe altul, împinzînd lunca nesfîrșită cu gîrle și canale și dînd prilej de explorări fără capăt pescarului, vînașului și celui ce călătorește pentru plăcerea de a descoperi ineditul naturii. În afara vestitului canal

Filipoiu din fața Brăilei, unde agențiile de turism de pe vremuri au pofțit lumea cu prea multă gălăgie, sînt de cercetat alte căi de apă prin acele locuri, unele fără nume, gîrle umbrite de sălcii bătrîne printre ramurile cărora

arar se poate vedea cerul — cînd apoi să se deschidă, în lumină strălucitoare a zilei, lacuri cristaline de oglindă și cu limpezime de cristalului. Acest unic labirint lacustru a fost pe vremuri — ceea ce nu-i o glorie — patri-vitului bandit Terente pe care poliția și jandarmii au trebuit să-l caute pînă și cu avioanele.

În sfîrșit, oricît de dificil a fi accesul acolo, cine din cîț au vizitat-o nu a rămas impresionat de ceea ce înfățișează ca element geografic și ca peisaj tainic Delta a Dunării? Fluviu se varsă anevoie în mare, ai zice că marea i se împotrivesc masa ei imensă, și atunci el i forme înșelătoare, cele trei brațe oficiale se ramifică la rîndul lor în sute de gîrle misterioase și clandestine care poartă fraudulos apele Dunării și dau întinderilor caracteristici noi, creînd aproape o nouă natură. Aici crește din zăre în zăre cea mai prodigioasă din pădurile lumii, pădurea amfibie a stufului, a cărei maturizare pornind din clipa cînd tulpin înverzește, primăvara, nu cere decît trei sferturi din lunaianului; recoltată iarna, generației noi e împlinită toamna vine, în vreme ce nici o altă pădure, oricît de generoasă, nu poate fi tăiată cu folos în mai puțin de treizeci de ani din clipa plantării. Pînă în anii de democrație populară această inepuiz-

Galați — ultimul mare oraș pe care-l salută Dunărea înainte de a coti spre mare. Construcțiile noi l-au făcut aproape de nerecunoscut.

„Podul prieteniei” — minunata construcție dintre Glugiu și Russe datorită căreia fluviul rămîne numai un hotar geografic.

De pe șantierul naval din Galați sînt lansate în serie cargouri care poartă pavilionul țării noastre pe toate mările lumii.

oilă materie primă atât de valoroasă pentru industria de celuloză-hîrtie a fost lăsată să zacă în Deltă, irosindu-se și omorîndu-se peștele care nu îndură otrăviciozitatea. Apariția mașinilor de recoltat stuful nu va săgubi viața subacvatică; dimpotrivă, o va anima, fiindcă prin canalele deschise va goni apa ospită, va aduce peștelui aerul și lumina de care și el are nevoie, ca toate viețuitoarele.

Dacă rîndurile acestea vor fi utile ca îndemn la călătorie pentru cei ce n-au vizitat Delta Dunării, mă simt dator să adaug aici viața și peisajul nu se elevă vizitatorului dintr-o dată și cu ușurință. Delta, ca tot ce-i neobișnuit în natură, cere mai mult să fie descifrată și abia după aceea își dezvăluie tainele.

Anotimpurile Dunării

Cu toată bogăția decorului care o însoțește, viața Dunării e mai placidă în partea ei superioară. Alimentată de afluenți cu regimul pînă, nivelul apelor rămîne aproape constant întreg anul. Anotimpurile nu au asupra fluviului influență vizibilă, mai ales în sus de Linz, unde nici cele mai aspre ierni nu îl fac să înghețe.

În schimb, pe măsură ce se apropie de șes, viața lui devine mai tumultuoasă; ea cuprinde anual două fenomene: înghețul urmat de dezgheț și de revărsări care iau uneori proporții uriașe.

Îndeobște către sfîrșitul lui decembrie, pe Dunăre încep să curgă sloiuri, ca un semnal de alarmă pentru navigație. Atunci ultimele vase, vapoare, șlepuri, ceamuri, remorchere, se retrag în locurile de iernare, pontoanele se pun la adăpost și lumea porturilor intră într-un aspru repaus...

Curînd, dacă gerul continuă, sloiurile, din ce în ce mai dese, mai grele, se unesc, se prind, pînă încremenesc, punînd deasupra apei o carcasă zvircolită de gheață, care dă peisajului contururi și scilipiri fantastice.

În iernile lungi, înghețul poate să dureze o lună și jumătate — timp de odihnă, s-ar putea crede, și pentru oameni, și pentru ape; dar dedesubt apele continuă să curgă, deși sugrumate, iar oamenii de la Dunăre trebuie să se lupte cu gheața, s-o spargă, s-o îndepărteze ca să-și apere vasele...

Dezghețul, care începe de obicei la sfîrșitul lui februarie și declanșează câteodată forțe gigantice prin ruperea banchizei presate de ape, e urmat de revărsări adesea spectaculoase. Gheața fărîmată și dusă la vale se împiedică în praguri, în grinduri, ostroave sau meandre, oprind sloiurile care vin din spate, dînd naștere la zăpoare uriașe și atunci, zăgăzuite, apele trec peste margini. Uneori a fost nevoie de dinamită sau de bombele aviației spre a elibera fluviul și a împiedica revărsări tragice...

Mai tîrziu, cînd tumultul încetează, balta rămîne inundată de la un capăt la altul, încît nu mai vezi marginile apei. Dar acesta e un fenomen acceptat,

el face parte din viața Dunării, a cărei luncă o fertilizează, tot așa cum fertilizează lacurile unde peștele se adăpostește și se dezvoltă în cîrduri nemăsurate.

Pentru privitor, peisajul își arată acum o față neașteptată; pentru cel ce pornește în cercetare cu barca e uluitor drumul tăcut peste coroanele sălciilor scufundate, care în apa limpezită par o pădure din basme...

În acest timp, cîteva sute de metri mai departe se aud fluierile remorcherele, huruitul mașinilor care trag la deal convoaie de șlepuri încărcate, vuietul șantierelor și al orașelor...

Dunărea de azi și Dunărea viitoare

Dunărea romînească nu-i numai o cale de navigație, ci și o arteră puternică a industriei noastre, care se dezvoltă într-un ritm impetuos acolo unde caracteristicile unei economii „eminamente agricole” își puneau pecetea înapoierii pe tot lungul fluviului, pe tot latul țării. Șantiere navale s-au ridicat, de pildă cel de la Oltenița, în locul unde îndată după război nu erau decît niște barăci improvizate, unde se construia cite un barcăz, se repara un remorcher, se cîrpea un șlep, din an în paște. Astăzi, la Oltenița se construiesc remorchere de o mie de cai-putere și motonave de două mii de tone. Șantierul de la Galați lansează în serie cargoboturi de patru mii cinci sute de tone, care poartă pavilionul țării noastre pe toate mările lumii. În curînd se vor

construi nave și mai mari, de opt sau zece mii de tone, ceea ce nu mai de mult decît acum douăzeci de ani ar fi părut o utopie — fiindcă un vas de asemenea mărime, alcătuit din mii de detalii, e un adevărat oraș plutitor și o adevărată uzină.

Dunărea industrială va adăposti pe malul ei uriașul combinat metalurgic de la Galați, aflat în construcție. Și nu-i tot — cine nu știe? Fiecare tonă de apă care vine de pe Crișuri, de pe Mureș, de pe Jiu, de pe celelalte rîuri ale Munteniei, de pe Prut și de pe Siret cu Bistrița plutășilor și a milioanele de kilowați strînși în marea Bicazului, a pus în mișcare o turbină sau a trecut prin condensatoarele uzinelor — și aduce pulsul mecanic al țării.

Nu demult, conducătorii țării noastre și ai vecinilor din sudul Dunării au hotărît accelerarea lucrărilor de proiectare a nodului hidroenergetic în sectorul Islaz-Somovit, avînd în vedere importanța utilizării complexe a apelor Dunării în folosul celor două țări — pentru producția de energie electrică, îmbunătățirea navigației, irigațiilor și altele. Șantierul va fi deschis în cursul anului viitor, iar lucrările de construcție vor începe în 1964.

La gurile Dunării, muncitorul ridică un ciocan care lucrează în soare și încrucișîndu-l cu secera muncitorului de pe cîmpie alcătuiesc un simbol cunoscut lumii, pe care-l opun statuii de piatră de la izvoare. Dunărea e a muncii, nu a walkiriei.

Mai e nevoie să-l întrebați pe acești pescari de la gospodăria agricolă colectivă Căscloarele ce bogății ascunde Dunărea!

Povestire
științifică
fantastică

de V. Savcenko
(U.R.S.S.)

Ilustrație de
Dumitru IONESCU

Continente de coral

Cît de dragă îi este inimii omenești marea noastră casă — planeta Terra! O iubim albită de zăpezi, cu geruri tăioase, clinchet de furturi și trosnet de gheață ce se sparge. O iubim încinsă și parfumată, înveșmîntată în straiete strălucitoare ale tropicelor.

Dragostea aceasta fierbinte, sinceră, nu ne poate face însă să uităm că Pămîntul este o planetă „slab amenajată” pentru traiul nostru. Așa ne-a fost dăruitul de natură. Dar am pornit s-o „corijăm”, s-o amenajăm cît mai confortabil. Construim perdele forestiere de protecție, canale, albiu noi fluviilor...

Dar cum va arăta planeta noastră peste 18.000 de ani?

★

... Vizitatorii hotărârau prînsăile Muzeului de istorie a Pămîntului, nutrind speranța că în vrafurile de exponate ar putea găsi și ceva referitor la secolul care îi interesa — al XX-lea. Și în adevăr, într-o sală mare cu tavanul

sferic, înfîlîră un bătrîn ghid care se oferi să le satisfacă curiozitatea.

El se înghesuie cu toții în jurul unui glob mai, așezat pe o axă înclinată. Globul luminos care se rotea încet reprezenta Pămîntul, așa cum arătase în secolul al XX-lea. Bătrînul apăsa pe un buton și spuse:

— Apoi, oamenii au schimbat direcția a doi curenți calzi din Oceanul Înghețat de Nord. Și acum, priviți...

Privitorii observară că acoperămintul de zăpadă al Siberiei, Alaskăi și Canadei începe, în fiecare an, să apară mai tirziu și să dispară mai devreme. Ghețurile eterne ale Groenlandei se retraseră spre interiorul peninsulei, dunga de apă cenușiu-închisă ce se desena pe suprafața Oceanului Înghețat se lărgi treptat. În timp ce calota albă de gheață deveni din ce în ce mai mică. În același timp, în mijlocul nisipurilor sahariene apăru o mare care se lărgea mereu strălucind în soare, ajungînd să semene din ce în ce mai bine cu o pară tălată în două.

și se acoperă de oaze, de cimpuri și de dungile de culoare închisă ale pădurilor.

Culorile globului suferiră noi modificări. Trecuse încă o perioadă.

— Clima era dirijată pe toată planeta! — exclamă ghidul.

Un timp, trecerea anilor nu aduse schimbări simțitoare. Dintr-o dată însă, pe suprafețele oceanelor începură să apară mici puncte roz.

— Era prea multă apă pe Pămînt — remarcă bătrînul. Ea ocupa o suprafață de două ori mai mare decît uscatul. Și atunci s-a trecut la transformarea apei... în uscat. A fost găsit și un mijloc excelent: o specie de coral roz, cu o dezvoltare extrem de rapidă. Priviți...

Pe ecranul sferic se distingeau acum limpede o pată roz în Marea Chinei de Sud. Vizitatorii văzură cum într-un secol, „comprimat” în jumătate de minut, pe suprafața albastră a mării se formează o insulă de coral roz, care în scurt timp ajunse de mărimea Sumatrel. Simțiră că li se tale respirația: noile continente care continuau să apară pe glob aveau forme geometrice, create după proiecte și schițe pregătite dinainte! Îndrăzneala omului era uimitoare, măreață.

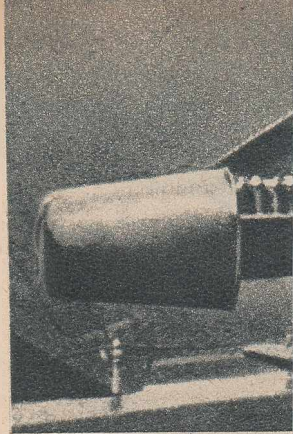
Ca o provocare mută la adresa liniilor întortocheate și a îngrămădirilor haotice ale naturii, se înălțau pereții drepecți ai lanțurilor „muntoase” de coral, destinate dirijării vînturilor, și siluetele bazinelor de apă care apăreau trase cu rigla. Proiectate după toate legile hidrologiei, drepte și largi ca niște drumuri, albiile de coral ale fluviilor încă neumplute cu apă — tîind radial uscatul — se îndreptau spre mări și oceane. La distanțe aproximativ egale apăreau depresiunile circulare ale vîntoanelor lacuri.

Oamenii își construiau continentele ca pe niște case.

— O dată cu trecerea secolelor, forțele naturii au sfîșit totuși muchiile prea ascuțite, au intervenit în geometria ireproșabilă a continentelor artificiale. Pe alocuri s-au format noi bancuri și limbi de nisip, iar fundul mărilor s-a ridicat sau s-a lăsat.

Așa a căpătat Pămîntul chipul lui actual — încheie simplu ghidul și apăsa pe comutator.

Globul-ecran se stinse.

Un român primului a

Mai mulți cititori ne roagă să publicăm un articol despre activitatea inginerului român Henri Coandă, despre aportul său la proiectarea și construirea avioanelor cu reacție. Le satisfacem cererea prin articolul de față.

Henry Coandă deține un loc de frunte în istoria dezvoltării tehnicii mondiale.

Născut la București în 1889 el a învățat la liceul Sf. Sava, apoi la liceul militar din Iași pe care l-a absolvit în fruntea promoției. A urmat apoi Școala militară de artilerie, devenind ofițer. Studiile superioare și le-a făcut în străinătate, unde a căutat să adîncească o serie de specialități ingineresti care formau obiectul preocupărilor mai de seamă din acea vreme. La Paris urmează cursurile Școlii superioare de aeronautică, pe care le termină cu succes în 1909.

Activitatea de cercetare și inițiativa a inginerului român Henri Coandă este bogată și realizează le sale tehnice extrem de variate.

Rezultatele primelor sale studii de aerodinamică le publică, sub titlul „Aripile considerate ca mașini de reacție”, în revista „La Technique Aéronautique” din iulie 1910, lucrarea bucurîndu-se de aprecierea unanimă a oamenilor de știință.

În anul 1910, în cadrul Salonului internațional de aeronautică de la Paris Coandă a expus primul avion cu reacție din lume, cu care a efectuat și un zbor de cîteva minute pe aerodromul Issy-les-Moulineaux. El este primul om din lume care a construit un avion cu reacție.

Prioritatea lui Coandă în acest domeniu este recunoscută de toată lumea la o actuală. De curînd, cu ocazia comemorării a 50 de ani de existență a aviației, s-au publicat o serie de studii articole asupra pionierilor aviației mondiale, care-l consacra pe inginerul român, făcînd posibilă de tăgadă, ca inventator al avionului cu reacție.

Vom reaminti cu acest prilej că în 1956 el a fost sărbătorit la New York pentru construirea primului avion din lume propulsat de un motor cu reacție. Cu această ocazie

CĂLĂTORI „CLANDESTINI” ÎN LUMEA NECŪVÎNTĂTOARELOR

de asist. univ. Vladimir IULIU GUSIC

Cuvîntul zoochorie este încă puțin cunoscut; ea exprimă însă un fenomen interesant și important din punct de vedere practic. Deoarece este de prevăzut că, pe măsura cunoașterii tot mai amănunțite a complexelor și unorii curioaselor relații dintre regnurile animal și vegetal, acest termen va căpăta o circulație tot mai largă, am socotit util să-l prezentăm cititorilor noștri.

Modalitățile de răspîndire a plantelor și animalelor sînt foarte variate, adaptările organismelor în această privință fiind subordonate necesității procreării și asigurării răspîndirii progeneriturii.

Zoochoria desemnează transportul semințelor și sporilor plantelor cu ajutorul animalelor, care joacă rolul unor vehicule vii, inconștiente, dar folositoare pentru răspîndirea plantelor zoochore uneori pe mari distanțe și în scurt timp. Acest cuvînt derivă de la grecescul „zoon” (animal) și „hore” (a călători). Naturaliștii cunosc numeroase și interesante exemple de zoochorie, din care vom înfățișa cîteva.

Există, bunăoară, plante ale căror fructe sau semințe prezintă formațiuni perfect adaptate pentru a le permite agățarea de blana animalelor: cirliche, glande cu secreție lipicioasă etc. Adaptările acestea sînt atât de reușite încît justifică dictonul „a se ține scali”, aplicat cuiva de care nu mai poți scăpa.

Pe această cale, unele plante reușesc să-și răspîndească urmașii în scurt timp pe distanțe de zeci de kilometri.

Este știut că plantele care „folosesc” insectele pentru polezire prezintă adaptări de natură să atragă insectele respective, și anume: strălucirea culorii, dulceața și parfumul nectarului, însă este poate mai puțin cunoscut faptul că unele specii de ciuperci reușesc cu mirosul lor respingător de cadavru să atragă muștele, iubitoare de acest miros. Insectele, așezîndu-se pe ciuperci, își umplu picioarele cu sporiile acestora și astfel îi transportă mai departe.

Gaițele „ultuce” și stejarii din Voronej

Unele animale se hrănesc cu fructe și semințe, pe care adesea le ascund sau le depozitează; dar în natură se întîmplă ca rezervele să nu fie folosite de către acela pentru care se pregătesc, ci... după cum se nimereste. Stringătorii grîjului mor sau pur și simplu uită unde și-au depus rezervele de semințe și fructe și acestea dau naștere unor noi plante.

În Uniunea Sovietică, de pildă, s-au descoperit, în mijlocul unei păduri de pini din regiunea Voronej, 522 de tineri stejari a căror prezență ar fi rămas o enigmă

dacă nu s-ar fi constat că aceștia rezultau din depozite de ghindă făcute cu multă grijă de gaițe „gospodine” dar ultuce. La fel a fost explicată și apariția la înălțimi de 2-3.000 m în munții Caucaz a ghindelor unor stejari ce cresc doar în văile acestor munți.

Mamiferele, spre deosebire de păsări, sînt mai „egolste”

ciupercării amenajate de proprietarii lor.

Furnica *Atta* cultivă o anumită specie de ciuperci (*Rhizites*), în timp ce termitele s-au specializat în cultivarea ciupercii *Monilia*. Să nu ne închipuim însă că termitele și furnicile pur și simplu mănîncă ciupercile pe care le cultivă. Nu. Din substratul pe care sînt cultivate, ciupercile descompun celuloza în zaharuri simple, digerabile de către insecte. Acestea din urmă „aduc un serviciu” ciupercilor, contribuind la răspîndirea lor prin transportul sporilor care se prind de picioarele insectelor.

Un studiu interesant și util

Anumite plante folosesc animalele într-un chip foarte original pentru transportarea semințelor lor. Așa se întîmplă lucrurile cu fraga, zmeura și diferiții arbuști și pomi fructiferi. Partea dulce și cărnoasă a fructului este consumată de animal, prin aceasta planta „plînd” costul transportului, în timp ce sămînta este eliminată, uneori la distanțe apreciabile de locul unde fructele au fost îngurgitate.

Trebuie observat că aceste semințe nu suferă de pe urma sucurilor digestive ale animalelor; dimpotrivă, capacitatea lor de germinare este stimulată de acidul clorhidric din sucul gastric.

Astfel, sturzul de vîsc este un răspînditor de nădejde al acestei plante; la fel păsările migratoare contribuie mult la răspîndirea unor plante ca lemnul clinesc și măceșul, socul și călinul.

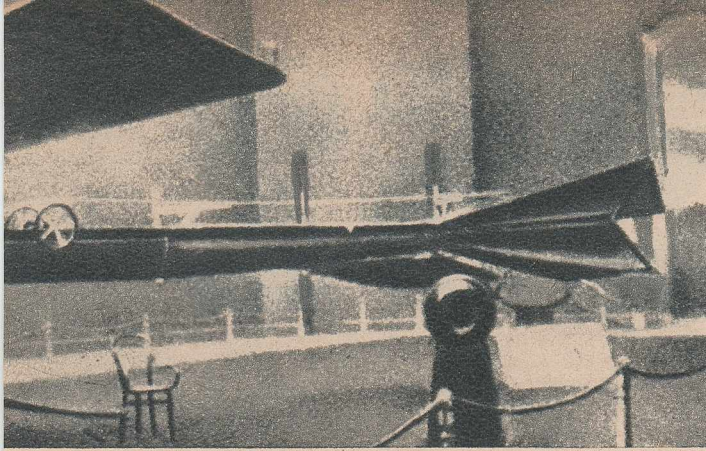
Unele păsări însă se dovedesc adevărați „asasini” ai pasagerilor lor vegetali, sfărîmînd semințele înainte de a le înghiți. Ce mai scapă de prăpădul din cioc este fragmentat în stomacul musculos, în pipotă, cu ajutorul unor pietricele pe care pasărea le înghite în prealabil. Acesta este cazul căldărașului sau cîntezoiiului.

În schimb în tubul digestiv al cerbilor, iepurilor sau veverițelor sporii unor ciuperci pe care le mănîncă aceste animale călătoresc comod și sigur, ajungînd cu bine la... destinație.

Studiul zoochoriei este nu numai interesant prin el însuși, dar și foarte util, căci cu ajutorul lui oamenii își pot explica unele fenomene folositoare sau dăunătoare legate de răspîndirea plantelor, putînd astfel să o înlesnească sau, dimpotrivă, să o împiedice.

O atenție deosebită este acordată zoochoriei într-o interesantă lucrare a savantului sovietic Naumov, „Ecologia animalelor”, care consideră viața animalelor în legătură cu mediul lor de existență. Versiunea românească a apărut recent și este bine ca ea să fie citită nu numai de naturaliști.

Așa arăta primul avion cu reacție...

Avionul cu reacție din lume

de acad. Elle
CARAFOLI

Președintele adunării festive a spus despre Coandă că el simbolizează prin el însuși începutul, prezentul și viitorul progreselor aeriene.

Inovația lui Coandă constă în suprimarea elicei și echilibrarea avionului cu un turbopropulsor, ansamblul fiind plasat în interiorul unui capotaj de formă aerodinamică. Coandă este printre primii care au folosit placajul vopsit și lăcuit la construcția avioanelor. De asemenea, printre primii din lume el a plasat rezervoarele de combustibil în aripă și a utilizat aripa cu vâleți de bord pentru a obține o portanță mare. Roțile trenului de aterizare erau montate pe resorturi plate de oțel și puteau fi parțial escamotate în aripa inferioară. Aceasta constituie o reușită tentativă de folosire a trenului de aterizare escamotabil.

Avionul cu reacție având doar pe Coandă ca pilot a fost accidentat. Inventatorul a găsit mijloacele necesare pentru a realiza această formulă a avionului reactiv — ceea ce întârziat apariția aviației cu reacție — și de aceea îl vedem revenind la avioanele cu elice, prezentând, un an mai târziu, un avion bimotor și inaugurând astfel realizarea avioanelor multimotoare.

În anul 1911 Coandă a decolat în Anglia, unde i s-a creditat conducerea tehnică a uzinei „Bristol”. Aici a construit mai multe avioane numite Bristol-Coandă care, datorită calităților lor, au fost adoptate de numeroase state. Unul din aceste avioane a fost clasat primul la concursul internațional de aviație care a avut loc în Anglia în anul 1912.

În 1916, în Franța, Coandă a construit un avion pentru servație echipat cu două motoare propulsive montate la tremitea posterioară a fuselajului.

După terminarea războiului, Coandă a conceput și construit în Franța case prefabricate. El a inventat materialul demit beton-bois, foarte potrivit pentru ornamente și construcții și mult mai rezistent decât lemnul.

Întors în România pentru puțin timp, el a inventat un aparat pentru detectarea straturilor lichide subterane.

După numeroase cercetări în domeniul aviației și aerodinamicii, Coandă a descoperit un fenomen interesant de scurgere a fluidelor, cunoscut în întreaga lume sub denumirea de „efectul Coandă”, pe care l-a brevetat în 1934 ca „Procedeu și dispozitiv pentru devierea unui fluid într-un alt fluid”.

„Efectul Coandă” are numeroase aplicații practice; unele din ele au fost realizate de însuși inventatorul, care a construit frâna de recul folosită pentru micșorarea reculului la armele de foc, un pulverizator agricol pentru combaterea dăunătorilor în agricultură etc.

În ultimii ani, atât în țara noastră cât și în străinătate au fost efectuate cercetări sistematice asupra „efectului Coandă”, aplicat în special la inversarea tracțiunii turbomotorilor de avion, la atenuarea zgomotului generat de motoarele cu reacție, la devierea jeturilor fluide de la bordul de fugă al aripilor, care suscită în prezent un interes deosebit în mărirea sustentanței aripilor de avion.

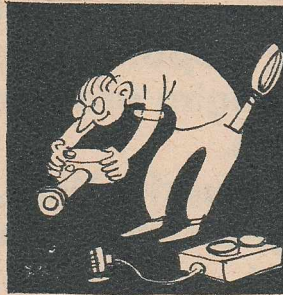
După cel de-al doilea război mondial, Coandă a studiat posibilitatea utilizării energiei solare, construind un cupitor solar și o instalație experimentală pentru transformarea apei sărate în apă potabilă.

Timp de mai bine de cinci decenii, inginerul H. Coandă a lucrat neobosit, dând la iveală numeroase lucrări de înaltă valoare științifică. Numele său rămâne indisolubil legat de începuturile aviației reactive și de „efectul Coandă”, căruia mulți savanți i-au consacrat studii teoretice și experimentale foarte valoroase.

Poporul român are motive să fie mândru de contribuția fiilor săi în știință și tehnică, în special în aviație, unde numără atâtea mari figuri, ca Vuia, Coandă, Vlaicu. Făcând primii pași pe calea cuceririi văzduhului, ei au deschis era avântată a aviației.

NOUȚĂȚI științifice și tehnice

Telegrafii termitelor

Termita posedă un sistem propriu de transmitere la distanță a unor „informații” privind apropierea primejdiei.

Secretul mecanismului acestui „telegraf” a fost studiat de un savant englez, care a constatat că „sentințele”, plasate în anumite locuri ale galeriilor în care trăiesc termita, anunță pericolul bătând cu capul în pereții tunelului un anumit semnal. Savantul a înregistrat pe bandă de magnetofon semnalele și a fotografiat comportarea termitelor în momentele de primejdie. Pentru confirmarea rezultatelor obținute, el a făcut și următoarea experiență: a capturat pereții tunelului cu neoplen — un material care absoarbe zgomotul. Zăbind dușmanii, „sentințele” au dat alarma. Neoplenul însă nepermițând propagarea sunetelor, locuitorii mușorului au fost surprinși nepregătiți de dușmani.

Cluperci împotriva țințarilor

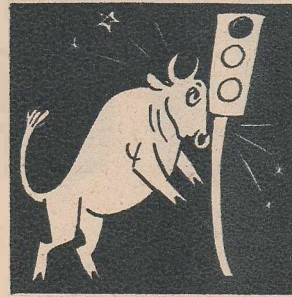
Utilizarea insecticidelor în lupta împotriva insectelor dăunătoare este adeseori îngreunată de creșterea rezistenței la aceste insecte față de agentul toxic.

De aceea biologii încearcă să înlocuiască pe cât posibil insecticidele cu o „armă” biologică, adică să folosească anumiți paraziți care atacă în exclusivitate specia indizirabilă.

Sub auspiciile Organizației Mondiale a Sănătății au fost efectuate o serie de experiențe care constituie un interesant exemplu de luptă biologică. În insulele Tokelan din Pacific trăia o specie de țințari (*Aedes polynesiensis*) care transmiteau un vierme parazit, agentul bolii cunoscute sub numele de elefantiazis.

Infecțarea insectelor cu o ciupercă microscopică, originară din Malaezia, a dus la dispariția lor vertiginosă. Ciupercile împiedică transformarea larvelor în insecte adulte și infecția produsă se menține un timp îndelungat.

Animalele disting colorile!

Faptul că taurii nu percep colorile, inclusiv cea roșie, este de mult stabilit. Cercetări făcute mai recent au demonstrat că nici marea majoritate a pisicilor și cîinilor nu deosebesc colorile.

Cafii, cerbil, olle, porcii și veverițele percep numai unele sectoare ale spectrului, în regiunile roșului și verdeului. Nu s-a putut încă stabili dacă șobolanii și iepurii sînt sensibili la deosebirile de culori, în schimb s-a dovedit că maimuțele, și în special cimpanzeii, posedă această proprietate la un grad destul de avansat.

Ultrasunetele accelerează încolțirea semințelor

Undele ultrasonore au fost folosite cu succes la studierea diverselor procese biologice. Recent, cercetătorii sovietici I. V. Grușvițki și R. S. Limar au constatat că „ultrasonarea” semințelor care încolțesc greu are un efect accelerat asupra dezvoltării acestora.

Experiențe edificatoare au fost făcute cu semințele plantei „Panax ginseng”, care în mod normal încolțesc la doi ani după semănatul lor obișnuit de toamnă. Supuse acțiunii ultrasunetelor la diferite frecvențe (300, 500, 1.500 Khz timp de 5-12 minute) și apoi „stratificate” în răcoritor, la 2-3°, semințele au încolțit numai după două luni și jumătate.

Prafii, sursă de materii prime

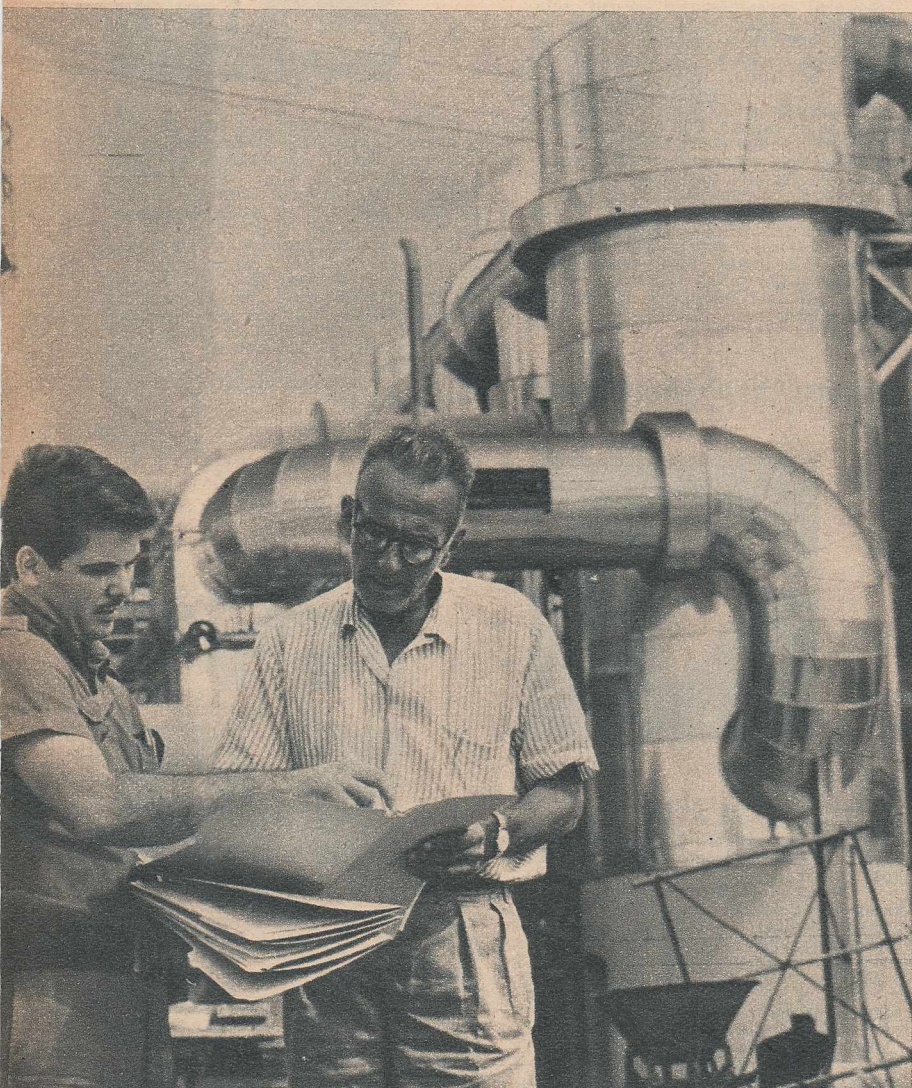
Valorificarea prafului rezultat din procesul de producție în industria metalurgică constituie o problemă importantă pentru ingineri și tehnicieni. Deși conține o cantitate mare de materii prime prețioase, acestea nu puteau fi extrase până acum în mod economic.

Recent specialiștii polonezi au pus la punct o metodă ieftină care va permite extragerea metalelor din praful industrial. Prima uzină experimentală de acest fel a luat ființă recent la Wrocław. Din cele peste 1.300 tone de praf obținut anual de uzina metalurgică din localitate, noile instalații vor furniza 24 tone de cupru, 170 tone de plumb și 600 tone de sulfură de zinc.

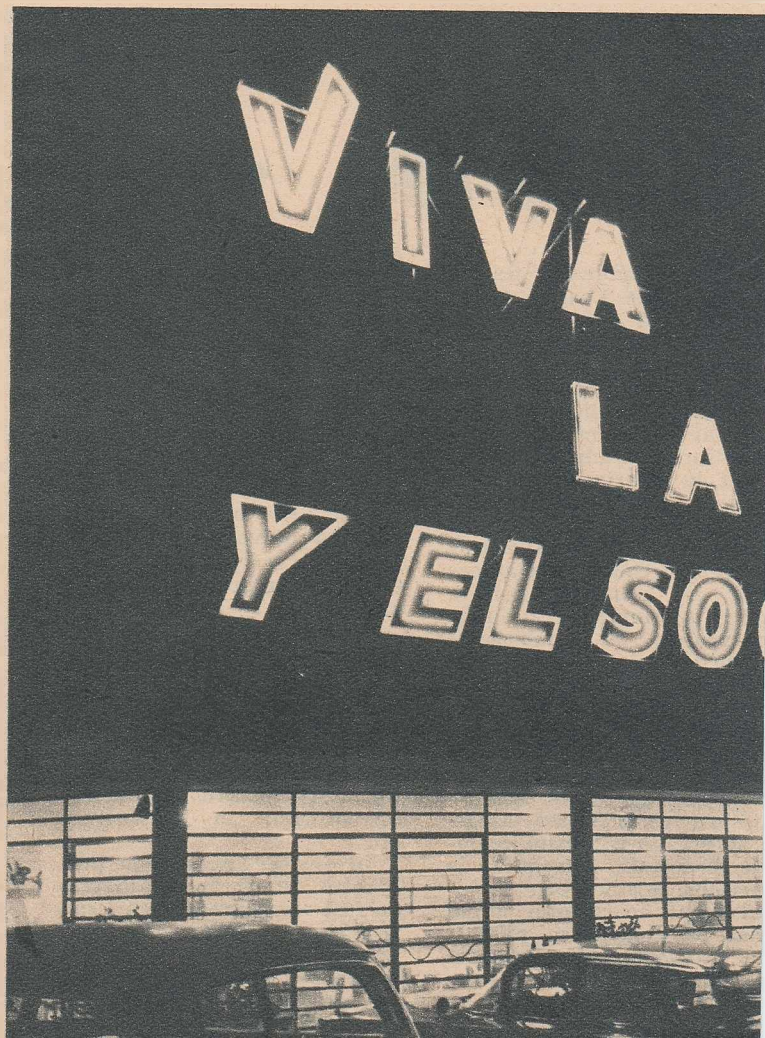
CUBA 1962

La 26 iulie 1953, un grup de patrioți cubanezi în frunte cu Fidel Castro luau cu asalt fortăreața Moncada. Era semnalul unei lupte pline de eroism, care avea să cuprindă întreg poporul, împotriva sîngerosului regim proimperialist al lui Batista.

După ce, în ianuarie 1959, poporul cubanez și-a cucerit libertatea, ziua de 26 iulie a devenit sărbătoarea sa națională.

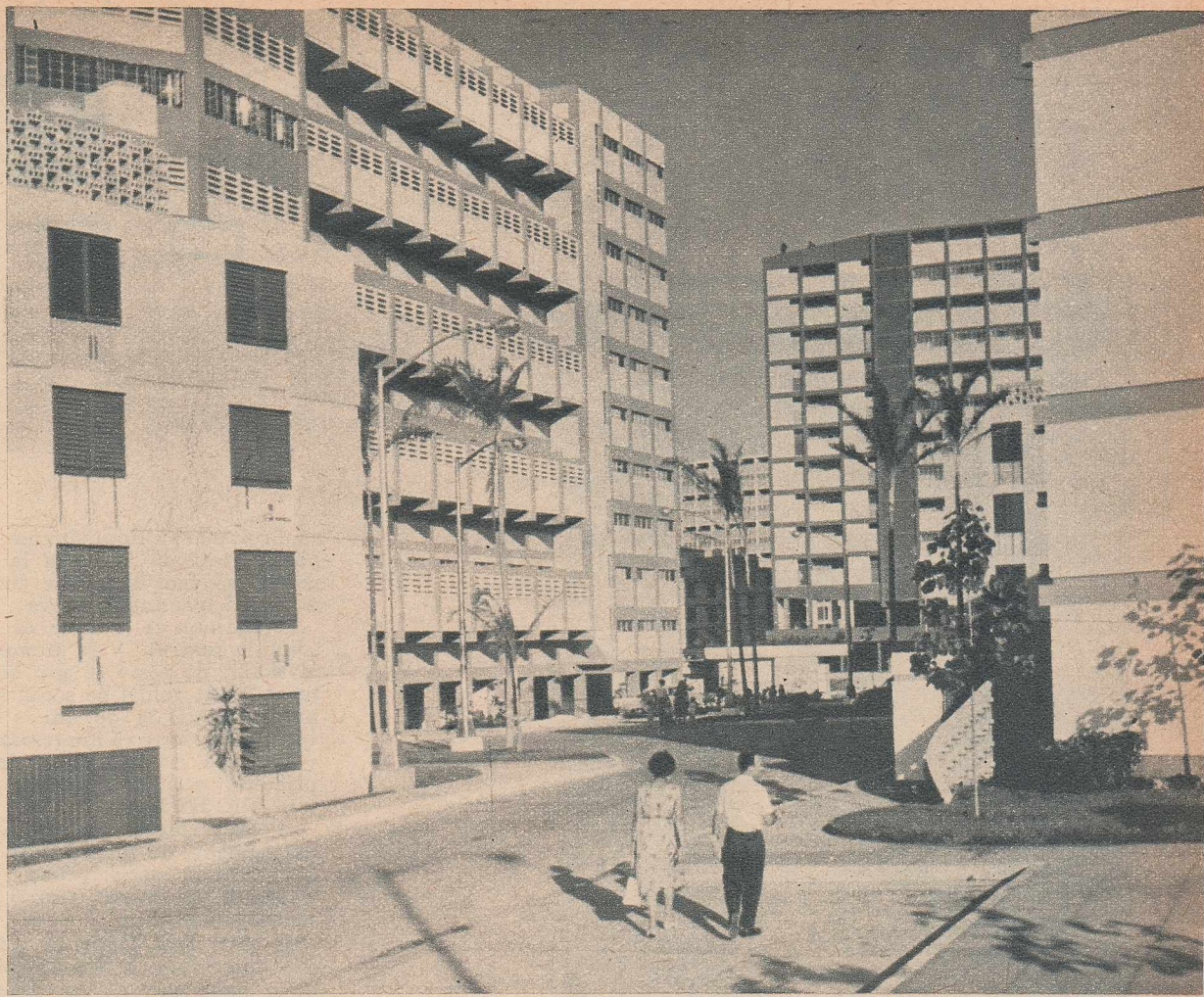

Eliberarea de sub jugul imperialist a descătușat și energiile creatoare ale maselor. Cel care au luptat ieri cu arma în mînă luptă azi pe frontul muncii pașnice. Printre el — fostul căpitan Alberto Fernandez (stînga), acum director al uzinei chimice „Patrice Lumumba”, intrată recent în funcțiune.

Nenumărate blocuri moderne, destinate oamenilor muncii, au fost construite în ultima vreme în Cuba. Fotografia înfățișează unul din noile cartiere ale Havanel — situat în partea de est a capitalei.

„Trălască pacea și socialismul”. Această lozincă, pe care o întâlniți pretutindeni — la Havana ca și în restul țării — luminează azi calea poporului cuban.

Raportează luptătorii armatei de alfabetizare: Cuba — teritoriul liber de analfabetism al Americii; și aceasta doar într-un singur an, datorită entuziasmului celor peste 100.000 de tineri alfabetizatori voluntari.

↑ „Isla de Turiguáno” (provincia Camaguey) — în trecut moșia a odraslei dictatorului Batista — este azi o mare fermă de stat ce se întinde pe o suprafață de 17.500 ha.

Igor Dmitriev adresează spectatorilor români un salut călduros.

INTERVIU LA LENINGRAD CU IGOR DMITRIEV

- despre teatru
- eroii lui Șolohov în film
- și prietenii din Hirău

Kolea Kolpakov stă în dreapta mea și se grăbește să-mi traducă în rusă cât mai exact întrebările. Dar se pare că nu-i nevoie: Igor Dmitriev intuiește prompt sensul întrebărilor, răspunzând cu o abundență de amănunte pe care stiloul le reține cu greu pe hîrtie.

— Nu, nu știu romînește — mă lămurește cu un zîmbet interlocutorul meu. Dar sînt căsătorit cu o ziaristă și profesiunea dv. nu îmi este chiar străină...

Să facem însă prezentările. Kolea Kolpakov e student în

anul IV la Facultatea de filologie a Universității din Leningrad și se specializează în limba romînă. S-a oferit să ne servească drept interpret în convorbirea pe care o avem, în holul hotelului leningrădean „Europa”, cu Igor Dmitriev, care e... care a fost ofițerul alb Listnițki în filmul „Pe Donul liniștit”; care a jucat rolul lui Leatievski în „Pămînt deștelenit”; pe care l-am mai văzut în filmele „În zilele lui octombrie” și „Ea te iubește”. E deci o cunoștință veche, despre care dorim să aflăm

acum cît mai multe amănunte. Imposibil însă să ajungem la ele, pentru că Igor Dmitriev ține să ne spună mai întîi altceva:

— Înainte de a scrie că sînt actor la teatrul „V.F. Komissarjevskaja” de peste 12 ani, că am jucat 30 de roluri pe scenă și că am împlinit 34 de ani — dacă toate aceste date vă interesează — v-aș ruga să pomeniți despre prietenii mei din Hirău.

— Din Hirău?

— Da, corespundez cu... un detașament de pionieri din acel oraș. Mi-au scris prima dată după ce au văzut filmul „Pe Donul liniștit”...

E clar, Igor Dmitriev știe să dea interviuri: a venit înarmat cu o sumedenie de „documente” pe care le răsfoim acum împreună. Iată scrisorile pe care le-a primit de la prietenii din România (și la care, firește, a răspuns de fiecare dată); iată cravata roșie și insigna de pionier pe care i le-au dăruit elevii din Hirău, după ce au văzut filmele în care el a jucat.

— Eu am trimis atunci detașamentului un disc cu cuvintele transmise de Gagarin din Cosmos — își amintește Igor Dmitriev. Țin mult la micii mei prieteni din România, mă bucură ori de cîte ori primesc vești noi de la ei și v-aș ruga ca acest lucru să-l menționați de la început în materialul dv. E un prilej de a le transmite un nou și călduros salut.

Îi făgăduiesc că așa voi face și, precum se vede, încerc să mă țin de cuvînt.

— Pot acum să vă întreb cîte ceva despre rolurile dv. din teatru? Am dori să vă prezentăm cititorilor romîni, care nu vă cunosc decît ca actor de film.

— Primul amănunt vi l-am dat: 30 de roluri. De dramă, de comedie burlescă, roluri psihologice.

— Și rolurile preferate? În teatru, bineînțeles...

— Cel al studentului romantic, îndrăgostit de muzică, din „Simfonia I” a lui Al. Gladkov; al pianistului Mark din piesa „Zboară cocorii”; al kneazului Nehliudov din „Învierea”; al inginerului Salkovski din comedia „O reputație compromisă” de Kreindel și Smirnova, pe care îl joc și desează...

Nu notez mai departe. Ascult doar. Iar la urmă, sînt înclinată să fac un bilanț.

— După cîte văd ați jucat în mod repetat roluri de muzicieni. E cumva muzica al dv. „violon d'Ingres”?

— Cel mult prin filiațiune:

mama mea e balerină și dintotdeauna muzica a răsunat în casa noastră. Eu, însă, sînt un diletant „pur sînge”, nu știu să cînt la nici un instrument, dar vreau să sper că lucrul acesta nu a fost remarcat de spectatori atunci cînd, pe scenă, „cîntam” la pian...

— Dar despre rolurile de film ce ne puteți spune? Ofițerul Listnițki e o creație ce nu poate fi ușor uitată...

— Și care, mai ales, nu a putut fi ușor realizată. Am fost foarte fericit cînd Gherasimov m-a distribuit în filmul său, dar gîndiți-vă ce probleme de creație copleșitoare: să faci un personaj profund negativ, pe care nu l-ai cunoscut niciodată, ale cărui reacții sufletești le urăști, să trebiuiesc să te identifici cu el în așa fel încît cei din sală să fie convinși că au în față un om real și să-l urască și ei... Ce să-i faci, actorul trebuie să știe să „cînte” pe orice ton, chiar dacă nu-i tonul ce-i place. Ca să nu mai vorbesc de dificultățile tehnice ale rolului: Glebov a trebuit să învețe să cosească, Bistrițkaia să aducă apă de la rîu pe umeri, eu să călăresc, să mă mișc și să mă port ca un ofițer alb. Îmi amintesc și acum de filmările scenei din pădure: Melehov înțelege că Listnițki a sedus-o pe Axinia și, plecînd cu el în calească, se oprește în pădure și începe să-l lovească cu cnutul pe ofițer. Adică pe mine. Oricît de bine eram căptușit cu perne din material plastic, ele nu reușeau să facă față temperamentului vulcanic al lui Glebov. Și scena s-a filmat o dată, și încă o dată, și iar o dată... Iar încordarea psihologică a lui Listnițki era mai greu de trăit decît chiar de suportat loviturile cnutului...

— După rolul lui Leatievski din „Pămînt deștelenit” ați mai jucat în vreun film?

— Chiar zilele acestea am terminat filmările la „Pescărușul negru”, o nouă producție a „Lenfilmului”, a cărei acțiune se petrece în Cuba. Eroul principal e un băiețuș cubanez, participant la revoluție. Îl veți putea vedea, probabil, în curînd.

— O ocazie de a vă revedea pe ecran...

— Pînă atunci, sper să vin personal în România. Am auzit atîtea lucruri frumoase despre litoralul dv., încît doresc mult să-mi petrec vacanța acolo. Deocamdată, plec cu teatrul în turneu prin țară, iar la întoarcere...

— Vă așteptăm cu plăcere, Igor Dmitriev!

Sanda FAUR-DIMA

ne a filmului

AGONIA FILMULUI VEST-GERMAN

Correspondență specială
pentru „Flacăra”
de Cristoph Funke
Berlin

Nu demult, într-un comentariu cu privire la cinematografia vest-germană, ziarul parizian „Le Monde” scria: „Începând din 1945, cinematografia vest-germană vegetează. Ea afirmă puține talente, prezintă lucruri ușurele, neînsemnate, și produce doar la doi-

trei ani ceva care seamănă a jumătate de succes”.

Această sentință aspră își găsește de altfel ecoul și în tînguirile multor actori și producători de filme vest-germani. Producătorul de filme munche- nez Claus Hardt constată în „Süddeu-

tsche Zeitung” că stagnarea artistică a filmului vest-german este un fapt pe care nimeni nu-l mai contestă. Chiar și rezervatul „Bonner Generalanzeiger” trebuie să constate că lamentările „cu privire la gradul scăzut de inventivitate, lipsa de nivel și banalitatea filmului vest-german nu sînt în întregime supte din deget”. Alte ziare se plîng de figura tristă pe care o face filmul vest-german în străinătate (în 1960, din cele 54 de filme vest-germane prezentate în Franța, revista reprezentativă franceză „Cahiers du Cinéma” a consemnat în mod amănunțit doar două). Profesorul Feldman, directorul Societății de cinematografie și televiziune, ajunge la concluzia că Germania occidentală este codășă în Europa în ce privește cinematografia în general și mai ales în asigurarea creșterii noilor cadre. Republica Federală Germană nu dispune, de pildă, nici măcar de o arhivă de filme și nu are vreun institut de artă cinematografică.

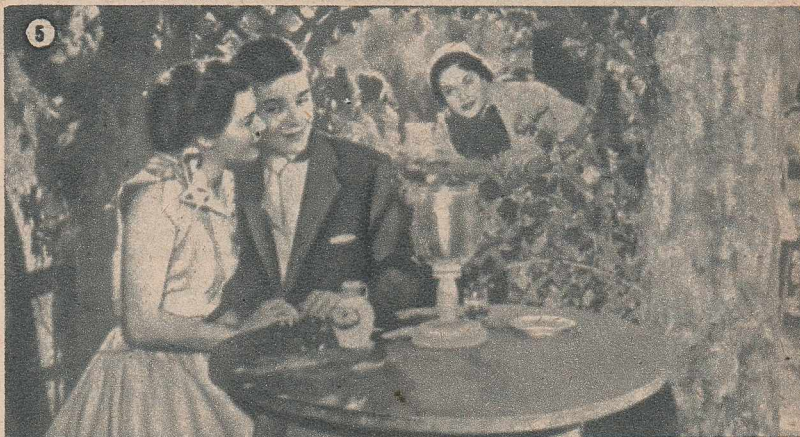
Acestei crize artistice i se adaugă și o

serioasă criză economică. După aprecierile experților economici din cinematografie, numărul spectatorilor a scăzut permanent în Germania occidentală: începînd din 1956 pînă în 1960 — cu 27 la sută, iar din 1960 pînă în 1961 din nou cu 10-12 la sută (numărul spectatorilor la filmele vest-germane a scăzut în aceeași perioadă cu 18 la sută). În 1961 au trebuit să-și închidă porțile 250 de cinematografe, iar producția anuală de filme vest-germane a scăzut de la 123 (1956) la 73 (1961); în 1962, numărul filmelor produse va fi de numai 50. Cinci importante firme de difuzare a filmelor, printre care și „Filmhansa” din Hamburg, au dat faliment în ultimul an; cantitatea de filme vest-germane și austriace difuzate în Germania occidentală a scăzut în 1961 pentru prima oară sub 50 la sută, în timp ce prețurile medii de intrare în cinematografe au crescut cu 5,4 procente.

De ce este filmul vest-german atît de „sommolent, provincial și șablonard?”, se întrebă pe drept cuvînt ziarul ham-

1
**Warum
der
deutsche Film
so
schlecht ist**

Bekenntnisse eines Hoffnungslosen
von Gregor von Rezzori

A larmă, revista vest-germană „Quick” publică pe mai multe pagini ale unui număr recent un amplu articol care se întreabă cu neliniște: „De ce este filmul german atît de prost?” (foto 1) Și tot singură își răspunde, comentînd pe marginea fotografiilor alăturate. Se părea că filmele de groază, cu asasini și asasinat, vor salva în ultimul ceas cinematografia vest-germană; după ce peliculele melodramatice au încercat ani de-a rîndul să frîngă inimile spectatorilor, acestea din urmă se străduiesc să le asalteze nervii. Filme polițiste ca „Ochii morți ai Londrei” (din care se reproduce această imagine — foto 2), sînt fabricate pe bandă rulantă și fără nici un scrupul artistic. Spectatorii nu le mai suportă.

Nici comedia ieftină, cu gaguri răsufiate, produse după rețeta travestițiilor (vezi în fotografia nr. 3 pe Georg Thomalla, Oscar Sina și Theo Linggen, îmbrăcați în haine femeiești, pentru comedia „Mătușa mea, mătușa ta”), nu se mai bucură de aprecierea publicului.

Cînd încearcă, în sfîrșit, să se apropie de realitățile zilelor noastre și să schițeze o oarecare critică la adresa moravurilor vest-germane, filmele sînt de cele mai multe ori detestabile din punct de vedere artistic. Ca acest „La 17 ani nu mai plîngi”, din care dăm o imagine (fotografia nr. 4).

Putea lipsi din colecție filmul romanțos, idilic, cu happy-end asigurat? Dar cine mai crede în el, cine mai gustă filme ca „Scandalul într-un pension de domnișoare” (fotografia nr. 5)? E spiritual și lucid comentariul gazetarului vest-german: „Din păcate, pentru filmul german nu se poate prevedea un asemenea happy-end”.

Printre filmele cu un mai pronunțat caracter social realizate în R.F.G., se numără și „Rosemarie”. În fotografie, o scenă din film.

burghez „Die Welt”. De ce începând din 1947 și până azi el n-a putut obține nici un succes demn de remarcat la festivalurile cinematografice internaționale?

Sînt puțini în Germania occidentală acei care îndrăznesc să dea un răspuns la această întrebare. De cele mai multe ori vina este aruncată asupra televiziunii, altele ea este atribuită guvernului de la Bonn care acordă o slabă subvenție artei cinematografice. Producătorii îi ocărăsc pe autori, autorii pe regizori, regizorii pe actori — și viceversa. Dar nici unii dintre aceștia nu sînt cu adevărat — sau, mai bine-zis, principalii — vinovați de starea lamentabilă a filmului vest-german.

Despre cauzele reale, ziarul parizian „Le Monde” scrie: „Filmul vest-german ignorează aproape în întregime viața de toate zilele, problemele ei psihologice și sociale, dezvoltarea politică, țelurile și speranțele generale, ba mai rău: el creează despre toate acestea o idee confuză și convențională, pe nimic întemeiată. Am întîmpina o mare dificultate dacă în întreaga producție postbelică am dori să cităm un singur film de lung metraj care să dezvăluie în mod realist ceea ce a devenit Republica Federală sau ceea ce va deveni. Lipsesc naturaletea, puterea de observație și unghiul optic”. Aceste constatări se apropie foarte mult de adevărata cauză a crizei în cinematografia vest-germană, chiar dacă afirmația că filmului vest-german îi lipsește un punct de vedere nu corespunde adevărului. Acest punct de vedere există, iar el se manifestă prin îndepărtarea de la adevăratele probleme ale vieții de toate zilele, de la mersul vieții politice și sociale. Zarva revistelor ilustrate de cinematografie în jurul stelelor și steluțelor, narcotizarea opiniei publice cu scandalurile și dezvăluirile de alcool ale unor cunoscuți artiști de cinematograf exprimă dorința de a crea o lume fals scînteietoare și pestriță, care să abată atenția maselor de la problemele serioase sociale și politice și care să mascheze neînfrînata lăcomie de profituri a claselor dominante. Foarte adesea, pentru a sciza nivelul mizerabil al filmelor lor, producătorii vest-germani invocă „gustul publicului”. În realitate, ei au urmărit dintotdeauna să deformeze sistematic acest gust. Filme patriotarde, dulcege, filme politiste, în care criminalii sînt transformați în falși eroi; pelicule erotice care stîrnesc instinctele omului; așa-numitele filme de „groază” care proiectează pe ecran născocirile perverse ale unor minți bolnave — toate acestea au avut ca scop să facă cu

neputință stimularea unor sentimente, gânduri și acțiuni sănătoase.

Cinematografia vest-germană a depus mult efort pentru a prezenta fals cel de-al doilea război mondial, în ce privește cauzele, desfășurarea și rezultatele lui. Apărarea generalilor hitleriști, calomnierea Uniunii Sovietice și prezentarea războiului ca pe o aventură eroică-SPORTIVĂ mergeau totdeauna mîna-mîna. Nu-i de mirare că în Germania occidentală există astăzi filme care încearcă să justifice colonialismul german dinaintea de 1914.

Bineînțeles, există și în Germania occidentală artiști care se opun acestei tendințe. Unul dintre cei mai hotărîți este Bernhard Wicki, care cu „Podul” și „Minunea lui Malachias” a creat două filme în care se demască războiul fascist de jaf și actuala realitate vest-germană. Și Wolfgang Staudte — al cărui film „Supusul”, realizat în studiourile DEFA după un roman al lui Heinrich Mann, a devenit cunoscut în lumea întreagă — se străduiește să dea filmelor sale un mesaj cinstit. Așa de pildă, „Trandafirul pentru procurorul de stat” și „Asfalt umed” turnate în Germania occidentală, în ciuda unei atitudini lipsite de fermitate, adresează o critică aspră cercurilor vest-germane din nou cuprinse de duhul rău al fascismului. Și Helmut Käutner, și defunctul Harald Braun, și Kurt Hoffmann, și alți cîțiva regizori au creat filme care, ce-i drept, se opun curajos mediocrității plate din cinematografia vest-germană, dar această opoziție are pînă la urmă prea puțin efect. Uneori filme foarte critice (ca de pildă „Ești sărac, de aceea trebuie să mori mai devreme”, „Rosemarie” sau „Hanul din Spessart”) rămîn inoperante pentru că se pierd în masa filmelor mediocre și false, pentru că mesajul lor nu este clar sprînjinit de o viziune socială veridică. Astfel, în esență, criza cinematografului vest-german se datorează situației politice deplorabile din Republica de la Bonn.

De mulți ani arta cinematografică germană este reprezentată în străinătate de DEFA, studiourile cinematografice de stat din R.D.G. La festivalul filmului de la Moscova din anul trecut, DEFA a putut obține medalia de aur pentru filmul „Profesorul Mamlock” realizat după piesa lui Friedrich Wolf, iar la Cannes a primit premiul special al juriului pentru filmul „Steaua” realizat împreună cu cinești bulgari. DEFA se străduiește ca, prin filmele sale, să fie un ajutor adevărat, un prieten și un sfătător al oamenilor care au bluit un trecut funest și care lucrează în prezent la desăvîrșirea construcției socialiste.

DARIE NOVĂCEANU:

CARTI

„AUTOBIOGRAFIE”

Dintr-o generație cu Ilie Constantin, Nichita Stănescu sau Florența Albu, Darie Novăceanu se înfățișează în acest volum de debut ca un poet al tinereții. E vîrsta avînturilor generoase, a căutărilor și a neliniștilor creatoare, ca durată de timp echivalentă cu vîrsta patriei eliberate și a înfăptuirilor luminoase ce s-au săvîrșit în anii revoluției socialiste. Cîntîndu-și tinerețea, Darie Novăceanu cîntă așadar ceea ce cunoaște nemijlocit, ceea ce tinerețea sa trăiește și simte în acești ani de istorice prîmîniri sub semnul cărora se înscrie propria biografie.

Dominanta volumului este deci marcată de însăși biografia eroului liric, în conștiința căruia se răsfrîng momente și evenimente din realitatea noastră socialistă. De aceea, cele mai bune pagini ale plachetei evocă smulgerea din săracie a satului oltenesc în care poetul s-a născut, drumul suitor parcurs într-un răstimp scurt de oamenii pe care Darie Novăceanu îi identifică cu brigadierii ce pășesc spre șantierele reconstrucției și industrializării („Sculptorii de la Bicaz”), cu victoria colectivizării („Cîmpuri, cîmpuri”); de asemenea versurile poetului ne vorbesc despre o copilărie umbră de drama războiului, aceasta contrastînd izbitor cu condițiile de trai create tinerețului studios de regimul nostru. Imaginea studentului aplecat peste filele manualului sau peste lentila microscopului devine la Darie Novăceanu expresia setei de cunoaștere într-un climat prielnic muncii de creație, de cercetare științifică.

Cu sentimentul că adolescența generației sale e mai luminoasă decît oriînd, poetul laudă munca plină de grijă a dascălilor și aduce prinsoasă recunoștință celor care prin truda lor eroică făuresc lumea de azi și de mîine („Minerii”, „Ne-au dat pînții noștri”).

Unitate tematică, versurile încearcă să surprindă sensurile realității noastre, continuu înnoire a vieții prin efortul solidar al constructorilor socialismului. Sub acest raport, „Autobiografie” reflectă o stare de spirit optimistă întemeiată pe explorarea, nu lipsită de romantism, a unor din semnificațiile epocii actuale.

Obiectivul artistic către care trebuie să aspire tînărul poet ni se pare a fi lărgirea ariei de inspirație, abordarea celor mai diverse aspecte ale prezentului socialist. Înțelegerea și exprimarea poetică a sensurilor realității noastre actuale sînt vădit în atenția lui Darie Novăceanu, însă acestea trebuie adîncite și îmbogățite prin cunoașterea vieții și prin sporirea exigenței artistice. Deocamdată, cu toate însușirile dovedite, Darie Novăceanu mai are de luptat cu ispită retorismului („Marșul păcii”, „Aud curgînd oțelul”) și cu un fel de facilități a expresiei care vrea să ascundă în unele cazuri lipsa de cunoaștere și emoție.

H. ZALIS

AGENDA

● Lingviștii sovietici desfășoară o vie și rodnică activitate. Astfel, sub conducerea cunoscutului specialist sovietic în domeniul limbilor africane Dmitri Olderoșev, se pregătește un dicționar hauso-rus conținînd 20.000 cuvinte (limba hausa este vorbită de circa 20 milioane locuitori ai Africii de vest). De asemenea, în colaborare cu profesorul etiopian Asafa Gabra Marian, este în curs de elaborare un dicționar amharo-rus. Asafa Gabra Marian conduce cursurile de limba amhară la Universitatea din Leningrad.

● Ca o recunoaștere a marilor sale merite în domeniul creației

cinematografice, lui Charlie Chaplin i s-a decernat titlul onorific de doctor în litere al Universității din Oxford.

● Evenimentul care a dominat recent viața artistică a R.D. Germane a fost expoziția deschisă cu prilejul

celei de-a 95-a aniversări a mării graficiene antifasciste Käthe Kollwitz. Expoziția, care a fost organizată sub auspiciile Academiei de artă din Berlin, a cuprins cele mai semnificative cicluri de lucrări ale artistei, printre care „Răscoala țesătorilor”, „Războiul țărănesc”, „În amintirea lui Karl Liebknecht”, precum și autoportretele autoarei.

● Sînt profund mișcat de proiectul budapestanilor și îmi dau consimțămîntul cu cea mai mare bucurie”. Aceste cuvinte au fost rostite de marele violoncelist spaniol Pablo Casals drept răspuns la cererea forurilor culturale ungare ca Festivalul internațional de violoncel ce poartă numele celebrului muzician să se desfășoare la Budapesta în 1963.

● Marele scriitor clasic polonez Boleslaw Prus, de la a cărui moarte s-au împlinit 50 de ani, a fost comemorat în toată Polonia. Cu acest prilej au fost publicate pentru prima oară scrisorile sale din perioada 1898-1911, iar la Siedlce, în țara Varșovia, localitatea unde s-a născut autorul romanelor „Păpușa” și „Faraonul”, a fost organizată o sesiune științifică. Operele lui Prus

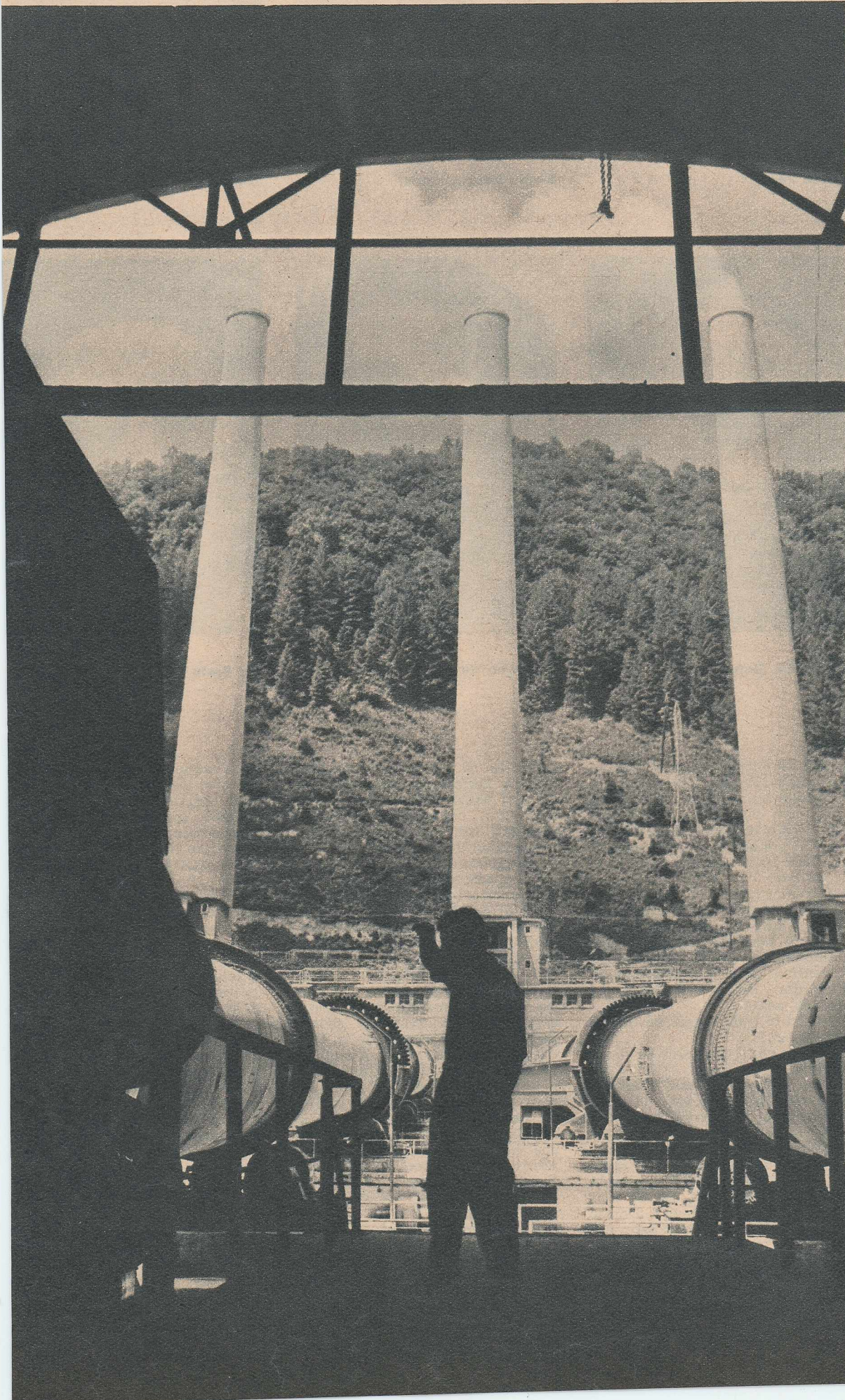
au atins în Polonia populară un tiraj de peste 9 milioane exemplare.

● Celebra regină a Egiptului, Cleopatra, a fost intruchipată pînă acum de șapte ori pe ecran. Iată pe scurt istoricul acestor realizări: 1906 — film produs de casa franceză Pathé; 1912 — film american cu Helen Gardner; 1913 — film italian cu Gianna Terribili Gonzales; 1916 — film american cu Theda Bara. Seria filmelor sonore a fost inaugurată în 1933 cu filmul american al lui Cecil B. DeMille, rolul Cleopatrei fiind interpretat de Claudette Colbert. În 1945 s-a turnat filmul englez avînd ca protagonistă pe Vivien Leigh. În prezent se turnează în studiourile Cinecittă din Roma filmul „Cleopatra” cu Elizabeth Taylor (vezi fotografia). În regia lui Joe L. Mankiewicz.

MAI TARI DECÎT ROCA

Imagine de la fabrica de ciment „Bicaz”.

Trenul de linie îngustă care sosește în fabrică la șapte fără un sfert venind din sus, dinspre chei, are și vagoane de clasă. E tren mixt. O dată cu roca adusă de la carieră sosesc și oamenii. Trenul intră în fabrică și se oprește la „concasoare”. Piatra rămâne deocamdată aici pentru a fi sfărâmată, iar oamenii se revarsă în șuvoiul cel mare care vine de jos, din oraș, de la blocuri.

Îi privesc. Mă amestec printre ei la ora aceasta a fluxului. Cei mai mulți sînt tineri și foarte tineri. Cîte unul mai vîrstnic pare rătăcit printre ei. Mai tîrziu aveam să aflu cifre exacte: media de vîrstă — 27 de ani, și 75 la sută dintre ei n-au împlinit încă 25 de ani. Iată! Acesta e Bicazul industrial. Această mare fabrică de ciment și acești oameni.

Întreb prin fabrică de pe unde sînt oamenii. În răspunsuri e cuprinsă toată Moldova. Unii sînt de prin nord, de pe la Dorohoi și Suceava, Botoșani și Pașcani. Alții de pe la Roman și Vaslui, de la Birlad, Tecuci, Focșani. Drumul fiecăruia spre Bicaz a fost diferit. Unii au venit aici după ce au isprăvit școala profesională, alții apucaseră să mai lucreze pe undeva într-o meserie înrudită cumva cu cimentul. Pe alții i-a adus la Bicaz șantierul hidrocentralei, dar cei mai mulți au venit direct, fără nici o calificare. Din satele îndepărtate ale Moldovei n-au venit oameni cu meserie. Cu atît mai mult muntele n-avea cum trimite mînă calificată. Trimitea în schimb băieți zdraveni, deciși să schimbe toporul de pădure pe un agregat, necunoscut deocamdată, dar atrăgător. Existau bineînțeles și la începutul fabricii oameni cu o înaltă calificare, dar aceștia erau puțini. Pe atunci fabrica producea ciment și totodată își instruia masiv oamenii.

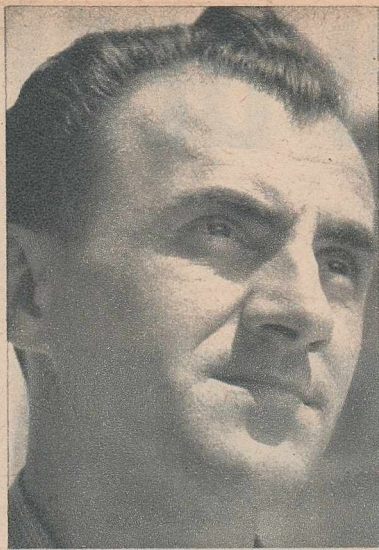
★

Băieții aceia au acum cu cîțiva ani mai mult, s-au mai maturizat și, important, au devenit stăpîni pe meserie. Au urmat diverse cursuri de calificare organizate de fabrică. Pe urmele lor vin acum alții. Anul acesta, alți 824 muncitori învață în cele 22 de cursuri organizate pe specialități.

Stau de vorbă cu Vasile Popa, maistrul secției mori-ciment.

Iustina Andronic

Vasile Popa

Vasile Deac, inginer

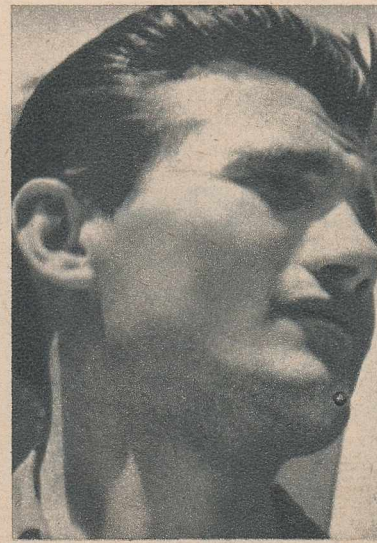
Onisfor Dănilă

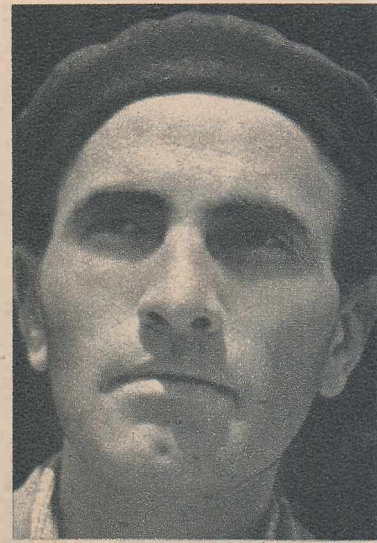
Iosif Ferentz

Constantin Ștefură

Gheorghe Dușu

Ion Bratu

Vreau să aflu câte ceva despre el. Știu că a fost muncitor textilist la Buhuși, că a lucrat pe șantierul hidrocentralei și că în cele din urmă și-a schimbat meseria pe una care i s-a părut mai frumoasă și mai grea, spune el: cimentul. Nu e chip să aflu prea multe despre el. Îmi vorbește în schimb pe larg despre lăcătușul inovator Ion Bratu. Stau de vorbă cu Bratu și îmi vorbește de băiatul din echipa lui, Tomulescu. Dumitru Ghioc îmi vorbește de Amărieuței. Tamaș Emeric de Ștefură și Gherasim, Dușu de Vizitiu. Fiecare se sfiște să vorbească despre el, dar vorbește cu plăcere despre alții.

Într-o zi, orificiul de evacuare a cimentului de la mori se betonase și crusta trebuia spartă neapărat. În asemenea cazuri e nevoie să intri în moară, dar cu temperatura de acolo nu-i joacă. Trebuiau deci să se scurgă vreo cinci-șase ore pentru a mai scade temperatura. „Cinci-șase ore de așteptare înseamnă o groază de ciment pierdut” — și-a spus Bratu și n-a ezitat să înceapă lucrul imediat. Nu-l obliga nimeni. Conștiința lui de muncitor înaintat îi dicta să acționeze așa. „Cineva trebuie să intre cel dintâi”. Și a intrat. N-a putut sta

mult înăuntru. Simțea că se aprinde totul pe el. Pe rând însă, câte două-trei minute sau poate chiar mai puțin, au intrat toți băieții din echipă. „Nu-i normal așa?” — spunea Bratu, făcând fără să vrea (sau poate conștient) pedagogie.

Dar nici cu băieții lui nu ne e rușine. Tomulescu era în concediu și într-o zi aflase că e ceva de lucru mai greu, iar lipsa lui, a unui om din echipă, s-ar resimți. A venit la fabrică să dea o mână de ajutor. Bratu a încercat să-l trimită acasă.

— Du-te, măi, acasă, că tot nu te pondez.

— Dar ce, ți-am cerut eu să mă pondezi?

Și a rămas să lucreze. Tomulescu e elev în clasa a IX-a la școală și ca el sînt în fabrică încă vreo sută. Alții își completează studiile la învățămîntul elementar, tot vreo sută. Oameni care și-au dorit pînă acum doar o simplă calificare descoperă azi că sînt nemulțumiți de ei înșiși. Doresc mai mult și simt că pot face mai mult. La comitetul de partid, la direcție, la comitetul de întreprindere se prezintă tot mai mulți tineri care cer să fie trimiși la școală: la școli de calificare superioară, la școala de maiștri, la

instituit. Și aici se împletesc în chip fericit interesul fabricii de a-și făuri oameni de înaltă calificare, capabili să conducă agregate tot mai moderne, cu interesul și dorința fiecăruia de a se autodesăvîrși. Fabrica a selectat și a trimis la școala de maiștri 19 muncitori dintre cei mai buni. Unii urmează cursurile școlii de maiștri (fără a fi scoși din producție). Dintre cei care au terminat cursul mediu, 12 sînt acum la facultate. Fabrica s-a arătat preocupată să-și asigure oamenii de mîine, trimițînd mai mulți copii ai angajaților la școala profesională de ciment de la Turda. Setea de a cunoaște a cuprins toată fabrica. O întîlnești la nenumărații „seraliști”, la cei care urmează cu interes școlile de calificare, la cei care acasă sau la bibliotecă citesc cărți de specialitate. Aceeași firească nemulțumire de sine i-a făcut pe Emanoil Doboș ca și pe Tiberiu Constantinescu să ceară să fie trecuți la o muncă unde e nevoie de calificare superioară. Amîndoi lucrează acum la cuptoarele de ciment. Vasile Vizitiu e ungător la cuptoare, dar învață în orele lui libere sudura autogenă.

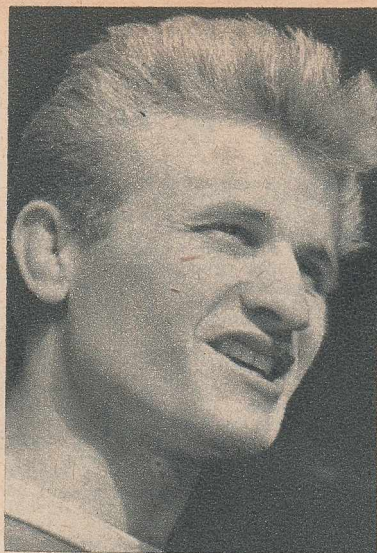
Dorința aceasta de autodesăvîrșire, interesul acesta mare pen-

tru a cunoaște cît mai mult n s-au ivit de la sine și nici dintr-o dată. Ani de-a rîndul, sistematic au fost insuflăte, stimulate și s-au născut treptat, cu fiecare zi cu fiecare lună, cu fiecare an. I Bică există, ca pretutindeni în fabrici, un cabinet tehnic cu bibliotecă a căror activitate face muncitor și tehnician a simțit-o într-un fel sau în altu. La cabinetul tehnic și la bibliotecă vin tot timpul muncitor și tehnicieni de toate gradele de calificare pentru a se informa, fi la curent cu tot ce e nou în industria cimentului; vin inovatori să ceară ajutor în probleme teoretice care-i depășesc; vin tineri care după ce au citit carte de specialitate cer lămuri acolo unde nu au înțeles suficient. Pentru aceasta, biblioteca tehnică e abonată la foarte multe publicații de specialitate din întreaga lume și la Cartea prin poștă.

Dar cabinetul tehnic din fabrică s-a manifestat activ și și-a făcut simțită prezența pînă la ultimul colț al fabricii tocmai datorită faptului că nu s-a mulțumit să aștepte să vină oamenii el, ci s-a deplasat el la oamenii în fabrică, în secții. Pău Vasile voia să dea examen pentru ridicarea calificării, dar nu cunoștea

Dumitru Ghloc

Gh. Gherasim

Gh. Tăpuc

N. Tomulescu

Vasile Vizitlu

Emanoil Doboș

secție sau într-alta, se dau îndrumări, soluții tehnice. Participă toți tehnicienii fabricii, precum și invitați dintre muncitorii fruntași ai secției despre care se discută. Împreună cu organizația U. T. M., cabinetul organizează deseori concursul „cine știe meserie, câștigă”, formă de întrecere și verificare a cunoștințelor, atractivă și foarte apreciată de tinerii muncitori.

★

Îl caut pe Ștefan Iacob și nu-l găesc. E plecat. Îl caut pe Niculae Pîrlog și, la fel: e plecat. Plecat e și Petre Lungu, plecat e și Ioniță, plecați sînt mulți alții. Iacob, Pîrlog, Ioniță sînt plecați la examenele de la școala de maiștri. Petre Lungu e plecat la Fieni, la fabrica de ciment, pentru schimb de experiență. 54 de muncitori dintre cei mai buni sînt acolo în cadrul unui curs de pregătire de trei luni. Ei vor fi specialiștii, muncitorii cu calificare înaltă, capabili să mînuiască agregatele viitoare. Pentru că la Bicăz se construiește acum și este aproape gata o nouă linie de ciment, mult mai mare decît cele cu care erau obișnuși. Capacitatea noii instalații va însuma aproape 40 la sută din întreaga capacitate a tuturor liniilor existente. E nevoie așadar de oameni bine pregătiți și fabrica s-a îngrijit de pe acum, cînd încă linia nu a intrat în funcțiune, să-și pregătească viitoarele cadre. Bineînțeles, nu toți cei ce vin de la Fieni vor lucra la linia nouă. Nu e nevoie de un număr atît de mare. Parte din ei vor lucra la vechile linii. Experiența și cunoștințele celor care au urmat cursul vor fi extinse astfel în toate sectoarele de muncă din fabrică.

...De cinci ani fabrica aceasta e fruntașă între fabricile de ciment. E încă un semn că oamenii de aici își cunosc meseria bine.

Text și fotografiile de Traian PROSAN

desenul tehnic. Cabinetul, prin inginerul Manolache, l-a ajutat și Paiu are acum caiete întregi cu desene. Bratu Ion are numeroase inovații, dar se mai lovește în alcătuirea și prezentarea lor de unele aspecte teoretice mai dificile. Atunci intervine brigada de inovații care-l ajută să-și formuleze și să-și prezinte inovația. În fiecare secție funcționează ori de cîte ori e nevoie cîte o brigadă de inovații alcătuită din cei mai buni tehnicieni.

Cabinetul tehnic are în fabrică trei gazete-vitrină în care sînt popularizați inovatorii, sînt dezbătute probleme tehnice și se fac recomandări pentru cei care n-au suficiente cunoștințe practice și teoretice. Și tot acolo este rezervat un colț al Concursului de inovații. Cabinetul editează lunar un buletin de informare tehnică. Orice nou utilaj intrat în fabrică, cărțile și revistele sosite de curînd la biblioteca tehnică, prezentarea amplă a ultimelor inovații sînt cuprinse în acest buletin informativ care circulă prin toate serviciile și secțiile fabricii.

La fiecare două săptămîni se întrunește sfatul tehnic. Se dezbate acolo chestiunile delicate apărute la un moment dat într-o

Ion Amărieșel

E BINE SĂ ȘTIM

ARTA VECHĂ DIN ȚARA NOASTRĂ ÎN MUZEE DE PESTE HOTARE

Numeroase piese de artă, mărturiile ale unor vechi culturi ce s-au dezvoltat de-a lungul istoriei pe pământul patriei noastre, au fost achiziționate, pentru valoarea lor, de unele din cele mai mari muzee europene.

Astfel, în capitala Angliei, la „British Museum”, se află expuse piese de ceramică din perioada neolitică, descoperite lângă satul Cucuteni, în apropiere de Iași. Printre acestea se află două vase dintre care unul găsit întreg.

Iar altul refăcut din bucăți, ambele împodobite cu linii în spirală, colorate, caracteristice pentru acea epocă (foto 1).

Criticii de artă au subliniat faptul că această ornamentație pare de factură modernă.

Dintre lucrările cu o vechime mult mai mică, dar totuși interesante, se află câteva piese expuse la „Musée des arts décoratifs” din Paris, sub titlul de „Anciennes poteries roumaines” (foto 2). Printre acestea sînt două ulcioare, dintre care cel înfățișat în stînga fotografiei ce o reproducem are în partea de sus și la toată ornamentele liniare incizate; cel din dreapta, mai mare, se caracterizează printr-o formă foarte îngrijit lucrată.

În evul mediu al istoriei românești numeroase manuscrise au fost împodobite cu miniaturi, frontispicii și litere ornate, colorate, de o mare frumusețe și valoare artistică.

Cel mai vechi dintre aceste manuscrise, provenind din Moldova, se găsește în Anglia, la Oxford, în „Biblioteca Bodleiana”.

Este o evanghelie slavo-greacă, scrisă în anul 1429 la Mănăstirea Neamț de către Gavril Monahul. Textul, miniaturile și ornamentele policolore sînt executate pe foi mari de pergament. Paginile de început au cîte două frontispicii în culori: unul mare, pentru textul principal slav, iar celălalt, mai mic, pentru textul grec (foto 3). Miniaturile, realizate pe cîte o pagină întreagă, sînt remarcabile atît prin cheările bogate și variate cît și, mai ales, prin felul cum sînt tratate de artist figurile omenești. Elementele folosite și maniera de a lucra demonstrează o înrădăcinare evidentă cu primitivii italieni.

De vorbă cu medicul

ALIMENTAȚIA ÎN TIMPUL SARCINII

O alimentație corectă are o deosebită importanță atît în timpul sarcinii cît și în perioada alăptării copilului. Dacă în primele patru luni de sarcină femeia se va alimenta ca de obicei, în preajma lunii a 5-a, atunci cînd fătul se dezvoltă rapid, trebuie mărită rația de calorii și modificată compoziția alimentelor. În primele 4 luni de sarcină, viitoarea mamă are nevoie de 3.000 de calorii în 24 de ore. Din luna a 5-a, valoarea energetică a alimentelor va crește pînă la 3.600 calorii. Această creștere se face pe seama tuturor alimentelor și nu numai prin dulciuri, făinoase sau grăsimi. În mod special se va evita creșterea cantităților de dulciuri în alimentație.

Importanță este creșterea proteinelor, care constituie elementele de bază pentru dezvoltarea fătului, a glandelor mamare și a elementelor figurate din sînge. Cantitatea de proteine trebuie să ajungă la 110-120 grame în 24 de ore. Pentru aceasta se vor consuma două ouă pe zi, preparate cu verdeață, și se va spori consumul de lapte, iaurt, brînză de vaci.

Pentru a cruța ficatul, a cărui activitate crește considerabil în timpul sarcinii, nu se vor consuma în această perioadă ciorbele de carne și pește și nici sosurile. Atît carnea cît și peștele se vor consuma o singură dată pe zi. Piinea din făină integrală, legumele (mazăre, sfeclă, morcovi) conțin o cantitate mare de vitamine și săruri minerale, de aceea se recomandă pentru o normală dezvoltare a fătului.

Grăsimile consumate trebuie să ajungă la 120 de grame pe zi. O parte din aceste grăsimi (circa 50 de grame) există în laptele, brînză de vaci și carnea consumate; restul de 70 de grame se va realiza din grăsimile utilizate pentru prepararea alimentelor. Se recomandă în special untul proaspăt și smîntîna.

O atenție deosebită trebuie acordată introducerii în organism a unei cantități mari de vitamine: A, B₁, C, D, E. De reținut e că lipsa vitaminei E în alimentația femeii gravide poate duce la pierderea sarcinii. Vitamina D trebuie consumată moderat. Dozarea ei — ca de altfel a tuturor vitaminelor — o va face medicul.

Prezența sărurilor minerale în alimentația gravidei contribuie la dezvoltarea sistemului osos al fătului.

Pentru a evita reținerea de lichide suplimentare în organism, se va limita consumul sării începînd după luna a patra a sarcinii. Se vor evita conservele sărate de orice fel și se va săra moderat hrana. În ultima săptămînă a sarcinii se va suprima complet sarea din alimentație.

Lichidele trebuie consumate cu moderație, mai ales în ultima lună. Cantitatea acestora nu trebuie să depășească un litru, în care se cuprind laptele, supele, apa etc. Mesele trebuie fracționate, pentru a nu încărca stomacul în mod excesiv. Începînd din luna a cincea a sarcinii mesele se vor lua de 4-6 ori pe zi.

Dr. Silviu GHEREA

PUTEȚI SĂ RĂSPUNDEȚI ?

1) Cîte stele putem vedea în mod obișnuit, cu ochiul liber, pe cer?
2) Cîte cifre întrebuntau romanii?
3) Cum se numește continentul scufundat în Atlantic? Dar cel din Pacific?

4) Care compozitor — dintre cei mai cunoscuți — a scris și libreturile operelor sale?
5) Care pictor al Renașterii a inventat turbina hidraulică?
6) Cine a inventat ciocnala?
7) Ce animal domestic se găsea în America înainte de venirea europenilor?

8) Care floare înflorește o dată la o sută de ani?
9) Cîți mușchi intră în mișcare cînd vorbim?
10) Care floare înflorește o dată la o sută de ani?
11) Posibilitatea de a fi în viață în timpul unei erupții vulcanice este de 10% sau de 1%?
12) Care este cel mai mare număr de copii pe care o femeie poate avea în viața sa?
13) Care este cel mai mare număr de copii pe care o femeie poate avea în viața sa?

RĂSPUNSURI

1) 3.500 de stele.
2) 10.
3) 10.
4) Leonardo da Vinci.
5) 10.
6) 26.
7) 26.
8) 26.
9) 26.
10) 26.
11) 10% sau 1%.
12) 26.
13) 26.

Povestea vorbei O FAMILIE DE CUVINTE

CÎNTECE PENTRU FESTIVAL

Istoria vocabularului e uneori foarte capricioasă; sensurile evoluează atît de mult, încît grupuri de cuvinte legate la origine în aceeași familie astăzi nu par să aibă între ele nimic comun. Și aceasta se întîmplă chiar dacă se mai potrivește în privința rostirii. În latinește există cuvîntul *candere* „a fi alb, strălucitor”, a cărui legătură cu *candidus*, adică „alb, strălucitor”, era evidentă pentru origine. Prima parte a acestor cuvinte (*cand*) poate fi regăsită în cîteva cuvinte românești ca *incandescență*, *candidat*. Cînd vrem să spunem despre cineva că e de o mare puritate sufletească, îl numim *candid*, iar calitatea aceasta o numim *candoare*.

Între toate aceste cuvinte, singura asemănare pare a fi numai grupul de sunete *cand*; filologia poate însă dovedi și legăturile de sens dintre ele și între ele și cuvintele latinești *candere* și *candidus*, pomenite mai sus. Metalele, cînd ajung în stare de *incandescență*, devin foarte strălucitoare, aproape albe. Pe de altă parte, albul e culoarea simbolică a nevinovăției, așa că e foarte explicabil de ce strămoșii noștri numeau *alb* (*candidus*) un om nevinovat, curat sufletește.

Rămîne de explicat legătura dintre „alb” și substantivul *candidat*. Pentru aceasta trebuie să facem o scurtă incursiune în istoria Romei antice. Vom afla astfel de o obicei destul de ciudat: bărbații care doreau să ocupe o funcție în stat, care *candidau* la o funcție, se îmbrăcau într-o togă albă, imaculată, ca să atragă atenția asupra lor și să se facă cunoscuți. Un *candidatus* era deci un om îmbrăcat în alb.

Sorin STATI

Colțul cosmeticiei

ÎNGRIJIRI ÎN TIMPUL VERII

Orice femeie își dorește un ten frumos bronzat, dar o expunere nerățională la soare poate să aducă după sine și unele neajunsuri. Pentru a le evita, vă recomandăm cîteva măsuri menite să ajute nu numai frumuseții epidermei, ci și sănătății ei.

Se știe că soarele puternic favorizează apariția ridurilor și provoacă deshidratarea pielii, în cazul persoanelor cu tenul uscat. Un astfel de ten nu trebuie spălat cu apă și săpun, ci numai cu un lapte sau o cremă demachiantă, grase. Pentru ca bronzarea să se producă uniform, este bine ca obrazul să fie șters zilnic cu un tampon de vată îmbibată cu zeamă de castraveți ori suc de roșii, apoi spălat și uns cu o cremă hrănitoare. Uneori micile vase sanguine de sub piele se dilată și plesnesc, provocînd cuperoza; în acest caz se aplică comprese cu infuzie de mușețel la care se adaugă, în proporție de 1%, extract de hamamelis.

Cele mai sigure mijloace pentru evitarea acestor neajunsuri cauzate de soarele puternic al verii sînt preparatele antisolare (creme, uleiuri demachiante, pudre) care, prin incorporarea unor substanțe protectoare filtrante, capătă proprietatea de a absorbi o parte din razele ce dau naștere arsurilor, permițînd doar bronzarea epidermei.

Pielea se unge cu un preparat antisolar (ex: la 100 gr cremă hrănitoare se adaugă 3/4 gr chinină pudră), printr-o mișcare ușoară, fără frecare. După expunerea la soare, tenul va fi spălat și apoi uns cu o cremă hrănitoare (Nutrin, Darclée) dacă este uscat sau cu o cremă pe bază de stearat dacă este gras.

Sînt indicate și pudrele antisolare cu următoarea compoziție: caolin 30 gr, talc 75 gr și chinină clorhidrică 1/4 gr. Nici unul dintre aceste produse nu se parfumează, deoarece parfumurile respective pot păta pielea. În timpul orelor de plajă, pentru a proteja ochii, purtați ochelari de soare.

Georgeta MĂLIN

ORIZONTAL: 1) Aici are loc cel de-al VIII-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților — Salut roman. 2) Lecții, cursuri, seminarii — Mare metropolă europeană unde s-a desfășurat, în vara anului 1957, cel de-al VI-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților. 3) A veni din nou — Praga, Budapesta, Berlin, București, Varșovia, Moscova, Viena, Helsinki... 4) Prieten — La începutul manifestatilor! — Suprafețe... muzicale. 5) Drumul pe care se desfășoară o călătorie. 6) Drumuri — 1962, de pildă — Li... -San, compozitor coreean, a compus „Cîntece de pace și prietenie”. 7) Pronume — Compozitor român, autorul cîntecelor „Pacea popoarelor”, „Valsul prieteniei”, „Cîntecul tineretii”. 8) Nota scriitorului — Compozitor sovietic, a compus „Marșul tineretului lumii” și „Imnul Uniunii Internaționale a Studenților”. 9) Sine-qua-non-ul festivalului — Nume masculin. 10) „Să ... pacea”, cîntec de Alexandru Raicev — Sfios. 11) Gazda celui de-al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților — Locuințe, blocuri. 12) Ivit — Privitor la oras.

VERTICAL: 1) „... tineretii” de Teodor Bratu — Cîntece. 2) „Cîntă-mă tineretea” este una din compozițiile sale — Izvor. 3) Compozitor sovietic a compus „Marșul tinerilor apărători a păcii” — A închiria (inv.). 4) Tec decapitate! — Maestru sau artist distins pentru activitatea sa. 5) Cîntec omagial — Număr — Oxid de uraniu (uzual). 6) Înțeleșuri, rosturi sau... noua parte — Se acordă și se distribuie în cadrul festivalului (sing.). 7) Caș — Munte în Asia Mică — Are! 8) Localitate în Brazilia — Electrode. 9) Program pe ore — Fetită. 10) Haț Tudos, de pildă — Iubitor de muzică. 11) Compozitor român, autorul cîntecelor „Tinerete”, „Sub steagul păcii”, „Soarele prieteniei” (2 cuv.). 12) Pronume — Poftim! — Adesca.

A	2	3	4	5	6	7	8	9	10
B	R	E	V	E	N	I	D	R	A
A	M	L	C	M	A	R	A	R	
I	T	I	N	E	R	A	R		
C	X	R	A	N	M				
P	E	R	P	R	O	F	E		
N	S	M	U	R	A	D	E	L	
P	I	N	E	R	E	T	I	O	
A	P	A	R	A	M	T	I	M	
R	O	M	I	N	I	A	C	A	
T	I	T	U	R	B	A	N		

Dezlegarea jocului „LUME”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Cer — Frivoli — V. 2) Unic — Aramă — Ve. 3) Retras — Pu. 4) A — Măr — Cot — Aah. 5) T — Popor — Site. 6) Alai — Americă. 7) Tie — Omirene — U. 8) Primitiv — Ar. 9) Ta — Bine — Ațipi. 10) I — Fast — Plecat. 11) Icar — Eroii — Ur. 12) Sal — Paul — Drac. 13) Apare — Elita.

„Salturi de tigru” și scaune electrice

de Florica ȘELMARU

Cînd, astă-primăvară, amiralul Harry Felt, comandantul trupelor americane din zona Pacificului, a cînsit cu marșala sa prezență pe vasul S.U.A. agățați de Taiwan, observatorii au început să anunțe o nouă perioadă de efervescentă belicistă din partea firmei Cian Kai-și & Co.: acest gen de vizite au totdeauna (nu fără intenția musafirului și a celor ce-l trimit) efecte excitante asupra micilor despoți care operează sub oblăduirea nord-americană. Puțin după vizita lui Felt, a sosit la Taipe și Harriman. Acesta nu e nici amiral, nici general, dar se vede că nu orice persoană în civil e un mesager de pace, căci călătoria lui a fost considerată de aceiași observatori ca o confirmare a pronosticurilor care le fuseseră inspirate de călătoria predecesorului. După cum s-a dovedit, pronosticurile nu erau fără temelie: chiar din timpul vizitei lui Harriman, ciankaiștii au lansat o zgomotoasă campanie propagandistică pe tema „reînnoșării pe continent” — iar ospetele nu pare să fi manifestat vreun dezacord, căci tărăboiul provocator a continuat și după plecarea lui, ba chiar însoțit de anumite aspecte concrete ale preparativelor în vederea unei aventuri militare: trupe ciankaișiste deplasate în regiunile din vecinătatea strîmtorii Taiwan, mărimea de la Taipe agităndu-se să încropească un aparat destinat să devină „administrația” regiunilor în care își propun să debarce etc. S-a găsit și o... metaforă care, făcînd apel la simboluri din basme, să mascheze realitatea sordidă și sensul respingător al acestor înțelepciuni: Cian Kai-și a anunțat că pregătește „un salt de tigru pe continent!”

„Salt de tigru”!... Dacă tigrii ar ști carte, ar avea de ce să se simtă învinși. Căci bătrîna marionetă de la Taipe de mult nici măcar nu mîrlește decît la semnul (sau cu avizul) dresorului. Or, dresorul își propune acum să pună pe picioare în Extremul Orient — mai cu seamă pentru a suplini falimentarul bloc SEATO — o nouă alcătuire agresivă, sub egidă americană, pe nume NEATO (inițialele engleze ale formulei „Organizația Tratatului Asiei de Nord-Est”), căreia ar urma să-i fie membri Japonia, Coreea de sud, Taiwanul și Filipinele. Iar aventuristele proiecte ale lui Cian Kai-și se potrivesc de minune cu anumite obsesii războinice avînd largă circulație în birourile Pentagonului. Fapt pentru care dresorul le dă nu numai aviz favorabil, dar și sprijin activ — consilier, planuri de acțiune, vase ale flotei a 7-a a S.U.A. navigînd în strîmtărea Taiwan ș.a.m.d. Deși știe perfect că procedînd astfel pune în cauză securitatea Extremului Orient și pacea generală.

Dulcea înțelegere dintre Washington și Taipe îmbracă însă uneori și forme de-a dreptul îndușoștoare... În general se consideră că fondurile alocate de S.U.A. marionetelor avariate din Taiwan au destinații exclusiv sau aproape exclusiv militare. Ei bine, e o nedreptate strigătoare la cer: prietenii din S.U.A. se preocupă atent și de problemele relațiilor lui Cian Kai-și cu populația civilă din insulă, caută chiar ca aceasta să beneficieze, prin intermediul vechiului lor reprezentant, de anumite elemente ale civilizației americane. De toate, evident, nu e posibil, dar, alegînd cu grijă, se poate rezolva ce e mai urgent. Astfel, acum vreo cîteva săptămîni, oficialitățile ciankaișiste anunțau desființarea plutoanelor de execuție — metodă „istoricește depășită și crudă” — și... înlocuirea lor cu scaunul electric. Vociferînd — cu autorizațiune de la polițiune (sau, adaptînd formula, cu bon de la Pentagon) — despre „salturi de tigru pe continent”, bătrînul mercenar megalionar visează probabil să treacă pe electrica lui jucărie ucigașă întreaga Chină.

E împede că orice aventură de felul celei care se pregătește ostentativ în Taiwan s-ar transforma într-un salt nu „pe continent”, ci în neant. Iar introducerea în Taiwan a scaunului electric, a acestui mod de moarte specific american, mi se pare că exprimă sintetic esența colaborării dintre Washington și Taipe.

SUCCES FESTIVALULUI DE FOLCLORI

Capitala patriei noastre este aceste zile gazda Festivalului de folclor al țărilor balcanice și din zona Mării Adriatice, manifestare culturală ce trezește un viu și larg interes în țară și peste hotare. Festivalul este organizat de Comitetul național român pentru Consiliul internațional de muzică populară și constă din spectacole de muzică și dansuri populare prezentate de formații și artiști individuali din diferite țări, o parte a costumelor naționale, un ciclu de conferințe cu tema „Folclorul cercetarea sa”, vizite la muzee etc. Festivalul urmărește cunoașterea reciprocă a ceea ce este mai valoros în creația folclorică a țărilor participante. El va contribui la întărirea păcii și prieteniei între popoarele balcanice și din zona Mării Adriatice, obiectiv consecvent urmărit de guvernul R.P. Române.

În fotografie: ansamblul de dansuri al Căminului cultural din Săcul de Pădure, raionul Reghin.

Fotocronica FLACĂRII

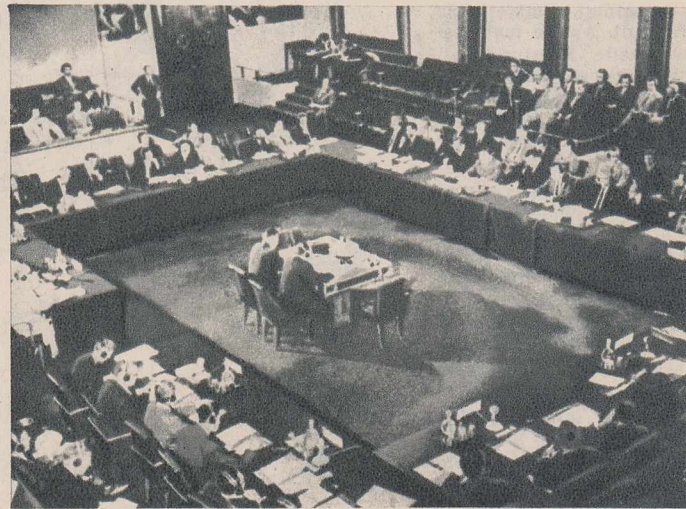

În Peru continuă manifestațiile împotriva loviturii de stat și a instalării juntei militare reacționare care a decretat suspendarea drepturilor civile. În fotografie: femeile care au încercat să demonstreze în centrul capitalei — orașul Lima — sînt întimpinate de poliție cu furtunuri cu apă și bombe lacrimogene.

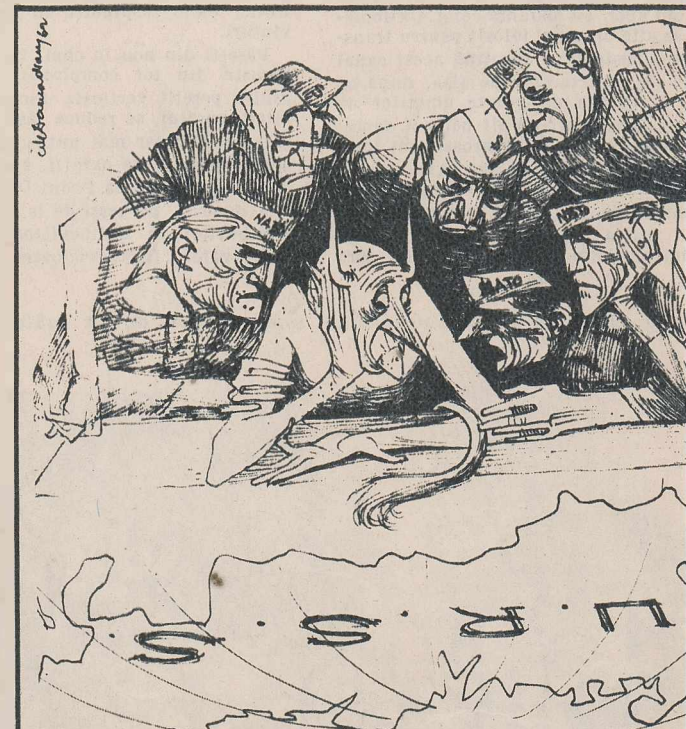

Aspect de la expoziția de reproduceri din arta plastică românească, organizată la clubul colhozului „Novii Puti” din R.S.S. Kirghiză.

Peste 7000 de londonezi s-au adunat în Piața Trafalgar din capitala britanică pentru a protesta împotriva unei adunări organizate de gruparea fascistă britanică, condusă de Oswald Mosley. Mii de demonstranți au rupt cordoanel de polițiști și au dat o lecție binemeritată huișganilor fascisti.

Conferința de la Geneva pentru reglementarea problemei laotiene s-a încheiat cu succes lucrările. La 23 iulie participanții la conferință semnat Declarația cu privire la neutralitatea Laosului și protocolul acestei declarații. După cum se subliniază în mesajul adresat N.S. Hrușciov conferinței, acordurile de la Geneva cu privire la Laos constituie o „mare victorie a politicii păcii și colaborării între țări cu sisteme sociale diferite” și demonstrează în mod elocvent că „de există bunăvoință și dorința sinceră de a se realiza un acord pe baza colaborării și a respectării reciproce a intereselor, problemele internaționale nereglementate pot fi rezolvate, oricît de complicate ar fi”.

Generali NATO sînt gata să-și vîndă sufletul diavolului pentru a afla unde sînt amplasate bazele de rachete ale Uniunii Sovietice. (Ziarele)

...Dar nici dracu' nu știe...!

Desen de Cik DAMADIA

Micul comentariu

DISPREȚUL DREPTULUI
SI AL MORALEI...

de Florica ŒELMARU

Faptul că prima încercare s-a soldat cu eșec nu schimbă cu nimic datele problemei. Nu micșorează adică în nici un fel greaua răspundere pe care guvernul american și-a asumat-o, hotărând să efectueze explozii nucleare la mare altitudine. Ba, dimpotrivă, eșecul din 4 iunie a subliniat încă o dată că aceste experiențe au fost făcute fără a se ține seama de toate posibilele lor consecințe, de toate riscurile care le implică. Aceste riscuri sînt — cu atât mai mari cu cît, operînd oamenii în care cercetarea omenească pătrunsese de puțină vreme, nu pot fi nici măcar prezise cu precizie, nici prevenite cu certitudine.

Un om care, efectuînd cîte știe de experiențe, undeva pe cursul unui fluviu, ar otrăvi pe cine ce curg la vale, ar fi, în orice țară — și pe bună dreptate —, judecat și condamnat. Exploziile nucleare la mare altitudine sînt o acțiune cam de același fel — dar cu consecințe amplificate la scară întregii lumi. La urma urmei, toți cîți trăim pe globul pămîntesc — cu civilizațiile și cu urmele și continuările lor — sînt victime și necazurile noastre mari și mici, și continuă noastră aspirație către mai bine, către mai frumos — trăim, ca și generațiile care ne-au precedat de-a lungul mileniilor, în condițiile anumitor fenomene din natură. Explozia unei încărcături nucleare în spațiul periterestru ar rupe echilibrul existent, ar genera în mod inevitabil fenomene noi care, la rîndul lor, ar determina modificări în condițiile de existență ale omului pe pămînt.

De ce cineva dreptul de a se juca astfel cu jocul cosmic vrăjitor cu forțe care pot pune în discuție existența zilnică a milioane de oameni? Medici și juriști, astronomi și fizicieni, biologii și chimiștii contestă, și cu tărie și categoric, oricui. Nu întîmplător dinții care au protestat împotriva proiectului american al exploziilor nucleare la mare altitudine au fost savanți din toate țările, inclusiv din S.U.A. „Pătură extraterestrică” — se spune în mesajul trimis de un grup de oameni de știință americani — l-au adresat președintelui Kennedy — „sînt un domeniu unde persoane particulare sau chiar națiuni sînt capabile să efectueze acțiuni distrugătoare”.

De ce a luat guvernul Statelor Unite în discuție asemenea experiențe? Căci în pasiunea științifică, o dovadă este că și înșiși reprobarea venită din partidurile savanților cu autoritate. De ce, Autoritățile de specialitate din Statele Unite au declarat în mod deschis că din punct de vedere al obiectivelor acestor experiențe sînt să se verifice dacă prin asemenea acțiuni se pot scoate din funcțiune sistemele de telecomunicații și instalațiile de comunicații locale. Este însă notoriu că aceste sisteme fac parte din mijloacele defensive ale Statelor. După cum sublinia declarația din 4 iunie a guvernului sovietic, declarațiile americane privesc în primul rînd scopul experimențelor sînt „tot una cu recunoașterea că Statele Unite caută anticipat posibilitățile de a paraliza apărarea statelor iubite de pace și, implicit, de a se asigura realizarea unei controlabilități nucleare”.

În același timp, declarația, ogîndînd reverența luptă a U.R.S.S. împotriva realizării cursei înarmărilor nucleare, se adresează guvernului S.U.A. chemarea de a lua urechea la cererile legitime ale țărilor și de a renunța, în interesul omenirii, la experiențele nucleare la mare altitudine. Încă o dată, Uniunea Sovietică cheamă Statele Unite pe calea unei soluții care să privească interzicerea pentru totdeauna a tuturor experiențelor cu arme nucleare.

Nu există însă surd mai surd decît cel care nu vrea să audă. Observatorii de la Washington afirmă că autoritățile din U.S.A. nici nu se gîndesc să abandoneze proiectul.

Un om de știință de valoare profesorul Bernard Lovell, directorul Observatorului astronomic britanic „Jodrell Bank”, a scris hotărît guvernului S.U.A. drept răspuns la adresa lumii civilizate. „Trăim în epocă ei în viață, în disprețul dreptului omului și al moralei, ar fi considerată de întreaga omenire publică internațională drept o crimă împotriva omenirii.”

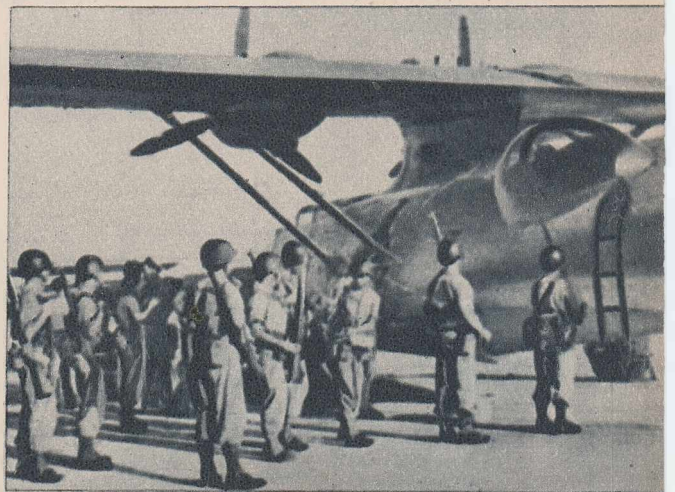
Refugiații algerieni se întorc în patrie, unde vor participa la referendumul de la 1 iulie pentru autodeterminarea Algeriei. Fotografia înfățișează un grup de algerieni plecînd din Ouja (Maroc).

Havana. Aspect de la manifestarea care a avut loc în clădirea Coliseumului din capitala Cuba, cu prilejul deschiderii unei săptămîni a tineretului, sub lozincă „Copiii se nasc ca să fie fericiți”.

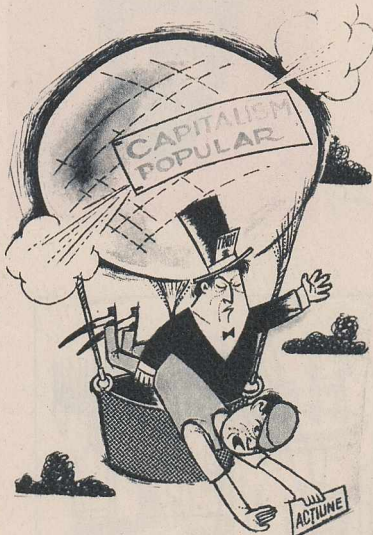
Washington. La premiera filmului românesc „Darcée”, care a avut loc la cinematograful „Paris” din capitala Statelor Unite. A participat și o delegație de cinești romîni, printre care și interpreta rolului principal din film, actrița Silvia Popovici. În fotografia din dreapta: „Bun venit, Silvia Popovici”, serie la intrarea în cinematograful. În fotografia de sus: actrița Silvia Popovici, scriitorul-scenarist Mihnea Gheorghiu și actrița americană Susan Strasberg.

Trope olandeze sînt imbarcate pe aeroportul Boreoko, în apropiere de Biak (Irianul de vest), pentru a fi trimise împotriva forțelor patriotice. În ciuda acțiunilor de represalii întreprinse de colonialiștii olandezi, mișcarea de partizani ia amploare. Întreaga peninsulă Tienderavasi (peninsula Vogelkopf) se află în mod practic sub controlul partizanilor.

De pe urma crahului de la bursa din New York au suferit micii acționari, beneficiile revenindu-i marilor business.

(Ziarele)

Trustmanul: „Nu te supăra, stimate coasociat; trebuie făcute sacrificii”.

Desen de N. CLAUDIU

FLACĂRA

revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI—Nr. 24 (368)
18 Iunie 1982

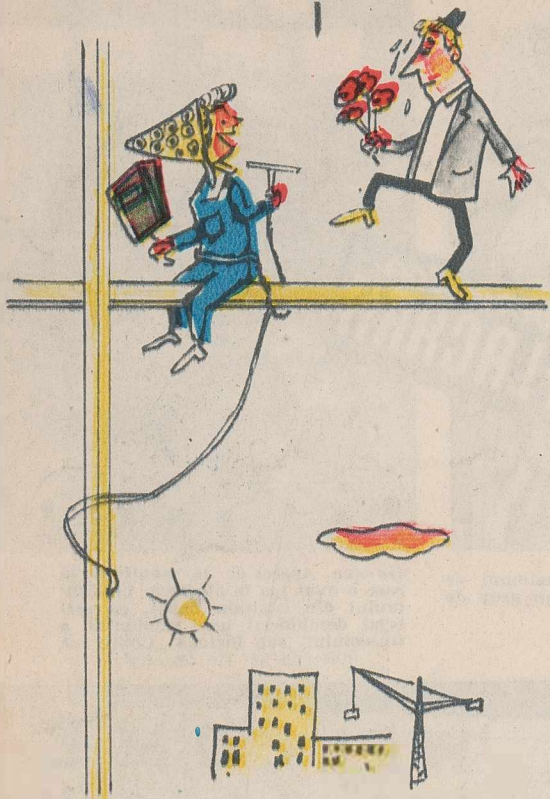
REDACȚIA: Căsuța poștală: 3507
BUCUREȘTI of. 33, Tel. 17.60.10.
PIAȚA ȘCIINȚEI int. 1744

ABONAMENTE:

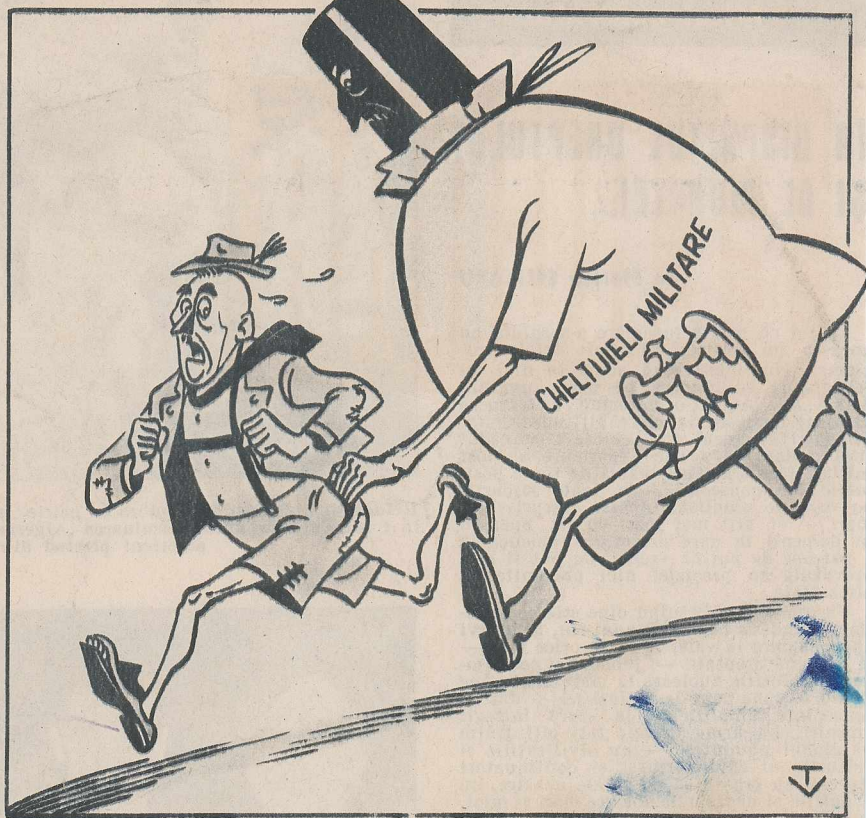
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și institutii.

PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

— Acum într-adevăr te cred că mă iubești...
(din „Ogonlok“)

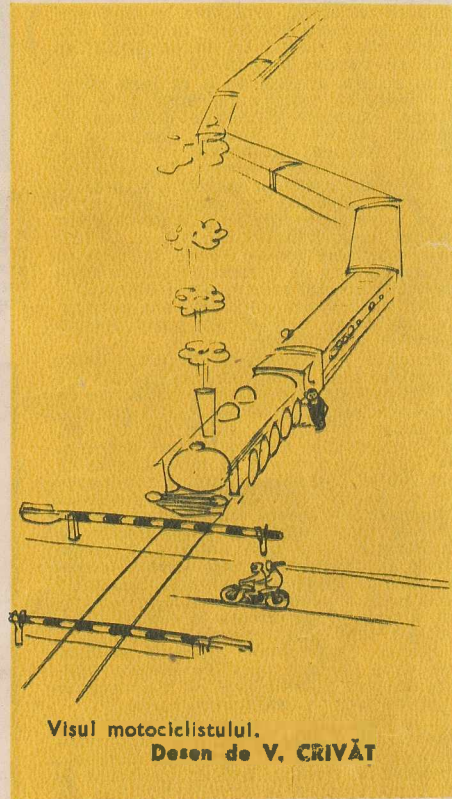
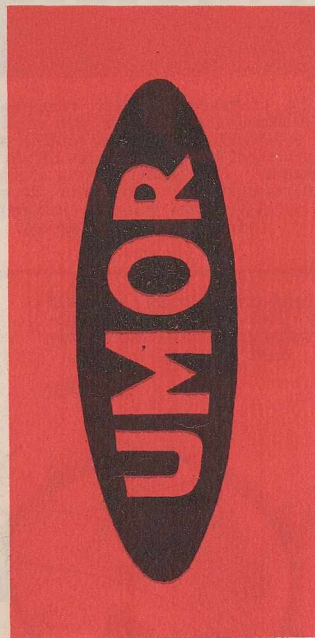
CONTRIBUABILUL VEST-GERMAN:

- Aoleo! Ce mai vrei?!...
- Un mic obol pentru... „miracolul economic“!...

Desen de V. TIMOC

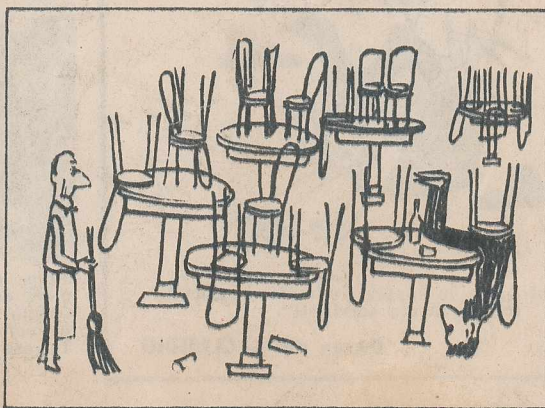
Intr-un viitor apropiat:
Lecție de geografie pe un mapamond... în mărime naturală.
(din „Ogonlok“)

Visul motociclistului.
Desen de V. CRIVĂȚ

— Știam eu că aici te găsești!
(din „Eulenspiegel“)

Fără cuvinte.
(din „Eulenspiegel“)

— Spune-i tu mămică!... Doar o cunoști mai de mult!...
(din „Schweitzer Illustrierte“)